

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk

Hjælp fra Dan-
mark til de krigs-
hærgede Lande.
1921.

VERDENSKRIGEN 1914-18

- 8

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130019373909

0612

HJELP TIL DET FRA DANMARK TIL
DE KRIGSHERGEDE LANDE

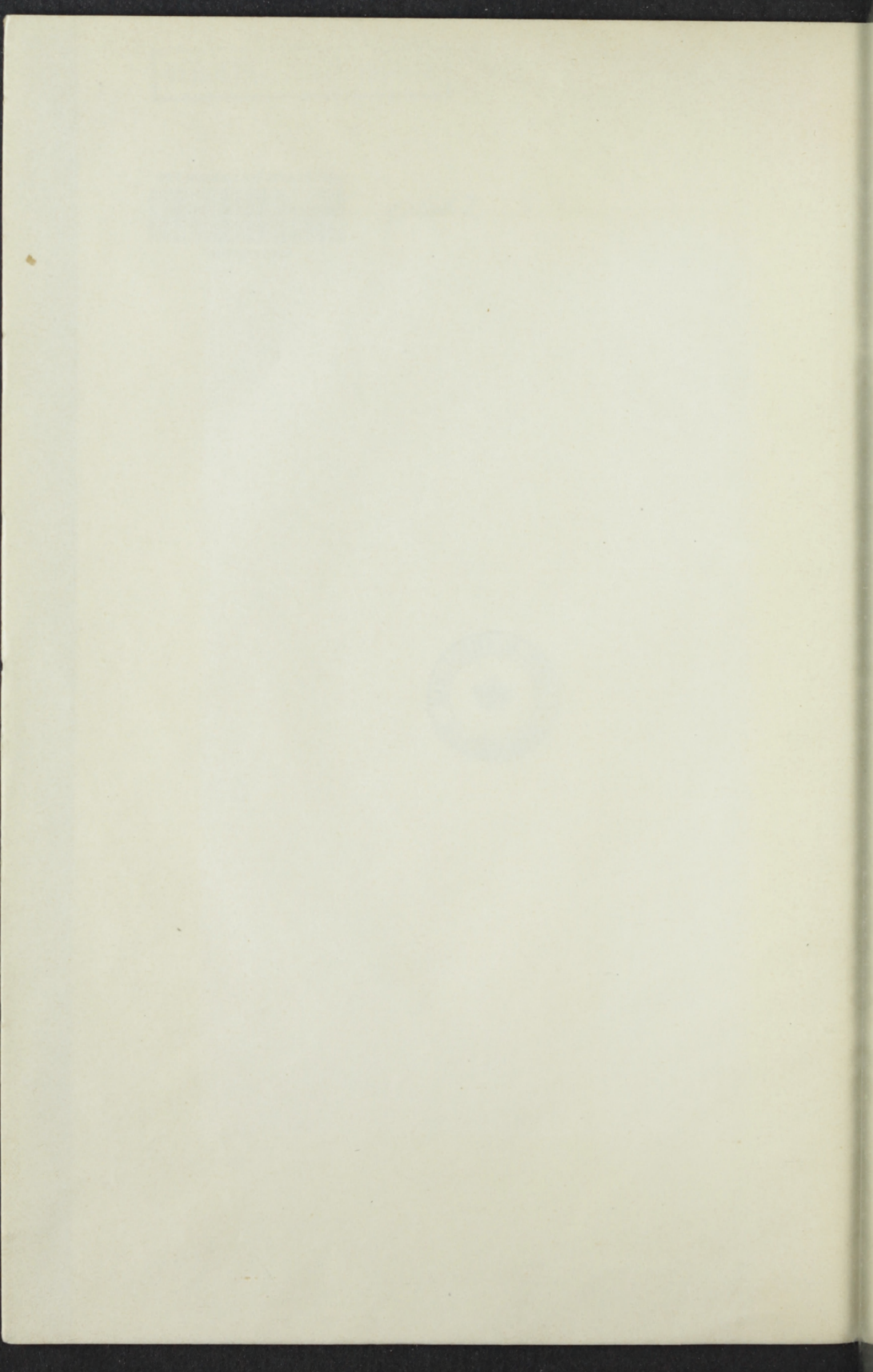
UNDER GULDETEN TIDEN 1864

AF

DR. MED. C. J. L. LARSEN

UDGIVET AF KONGS

BEGRÆNSET

HJÆLP YDET FRA DANMARK TIL
DE KRIGSHÆRGEDE LANDE

UNDER OG EFTER VERDENSKRIGEN

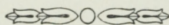
1914—1918

SAMLET OG UDARBEJDET

AF

DANSK RØDE KORS

422.983

Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdens- krigen 1914—1918.

(Samlet og udarbejdet af Dansk Røde Kors.)

Foranlediget ved forskellige Henvendelser til Dansk Røde Kors angaaende Arten og Omfanget af den Hjælp, som fra Danmark var ydet og stadig ydes til de krigshærgede Lande, udsendte Foreningen i Marts 1921 nedenauførte Cirkulære til en Del Institutioner og Personer, om hvilke man vidste, at de havde deltaget i Arbejdet for at yde Hjælp. Dansk Røde Kors Virksomhed i den nævnte Retning har jo mest været at være Hjælpens Hjælper, idet Foreningens egne Midler ikke har tilladt den at yde Hjælp paa anden Maade end gennem Arbejde og ved Benyttelse af Foreningens internationale Mærke. Uden dette Mærke vilde f. Eks. ikke de ca. 10 Millioner kg Gavepakker hurtigt og sikkert have naaet deres Bestemmelsessted, og hvad Mærket har betydet for de mange Delegationer, som besøgte de forskellige Krigsfangelejre, vil være selvindlysende, naar man erfarer, at uden det Røde Kors Mærke vilde Rejserne i mange Tilfælde have været umuliggjorte.

Dansk Røde Kors har med Beundring i de forløbne Aar set, hvad den danske Befolkning, høj og lav, fattig og rig, har ydet af storstilet Godgørenhed, og har med Glæde ydet sin Hjælp til de Bestræbelser, som fra Danmark er gjort for at opfylde Devisen for det internationale Røde Kors — *Inter arma caritas* — og Dansk Røde Kors ønsker ikke at bibringe nogen det Indtryk, at Hjælpen fra Danmark har været ydet af Foreningen. Ligesom vi har været glade for at være et Mellemlid imellem dem, der ydede og modtog Hjælpen, er vi nu glade for at kunne samle nogle af de Oplysninger, som vi tror vil være af Interesse, og som vil vise, at Dansk Røde Kors Deviser:

I Krig — I Fred — Barmhjertighed

har en dyb og sikker Grundvold i det danske Folk og er et af dets bedste Karaktermærker.

Det Cirkulære, som udsendtes i Marts 1921, havde følgende Indhold:

Fra Tid til anden fremkommer der, saavel i Dagspressen som i de filantropiske Tidsskrifter, Beretninger om den Virksomhed, som under Verdenskrigen er udført i de forskellige neutrale Lande til Fordel for Krigsfangerne og for de af Krigen hærgede Landes Befolkning, især Børnene.

Dansk Røde Kors, som føler sig overbevist om, at den danske Hjælpevirksomhed under Verdenskrigen har været af et Omfang, saa den godt taaler Sammenligningen med andre Landes Hjælpevirksomhed, har til Hensigt at tilvejebringe en Statistik over, hvad Hjælp der fra Danmark overhovedet er ydet dels Krigsfangerne og dels de krigshærgede Landes Befolkning (foruden den af Dansk Røde Kors ydede Hjælp), og beder i den Anledning om en samlet kort Fremstilling af Virksomhed til Fordel for de krigshærgede Lande i Aarene 1914—1920 incl. med Opgivelse saavidt muligt af den ydede Hjælps Værdi omsat i Penge.

Til Oplysning kan anføres, at Sveriges Røde Kors har samlet tilsvarende Oplysninger og opgjort den fra Sverige ydede Hjælp til de af Krigen hærgede Lande til 17½ Mill. Kr., heri indbefattet Værdien af »Krigsbørnenes« Rejser sat til 100 Kr. pro persona og Værdien af disse Børns Ophold sat til 5 Kr. pr. Dag og pr. Barn.

Desværre havde man ikke Sikkerhed for, at dette Cirkulære vilde naa ud til alle de Institutioner og Personer, som havde deltaget i Arbejdet og heller ikke alle, som har faaet Cirkulæret har besvaret det, men naar man ser paa de i det følgende fremkomne Oplysninger, vil man se, at den Hjælp, der fra Danmark er ydet til de krigshærgede Lande, drejer sig om Værdier, hvor man maa regne med mange Millioner Kroner. Meget af det, som har været ydet, kan ikke omsættes i Pengeværdi, vi behøver kun at nævne f. Eks. K.F.U.M.'s Hjælp til Krigsfangerne eller Dansk Røde Kors Bogafdelings ca. 900,000 udsendte Bind for at forstaa, hvilke umaadelige og umaalelige aandelige Værdier, der fra Danmark er tilført de Mennesker, som i aarelangt Fangenskab ellers i mange Tilfælde vilde være gaaet sjæleligt til Grunde.

Men ogsaa rent materielle Ting kan det være meget vanskeligt at fastsætte en Pengeværdi for. Naar f. Eks. Dansk Hjælpekomité for det Polske Røde Kors har indsamlet ca. 50,000 Par gamle Støvler og 50 Kasser Klæder, er det jo en Skønssag, til hvilken Pris man vil ansætte dette, men regner man 10 Kr. pr. Par Støvler (en meget lav Pris i Oktober 1920) repræsenterer Støvlerne alene en Værdi af 500,000 Kr. Naar Dansk Sygepleje-

raad i Krigsaarene dels har ydet Hjælp ved til Ambulancerne at udvælge Sygeplejersker, som var kvalificerede; dels har udvalgt 9 danske Sygeplejersker, som har arbejdet i Østrig, er det sikkert meget beskedent, at D.S.R. anslaaer Værdien af sit Arbejde til 5000 Kr.

Den Hjælp, der fra Danmark har været ydet de krigshærgede Lande, har paa mange Maader været afhængig af Autoriteternes Hjælp og Tillid, og det skal her bemærkes, at saavel Justitsministeriet som Udenrigsministeriet stedse med stor Forstaaelse har gjort sit til at lette Arbejdet.

Den danske Stat har paa mange Maader ogsaa ydet sin Hjælp til de krigshærgede Lande, i mange Tilfælde som direkte Tilskud i andre som Laan, hvis Tilbagebetaling maaske er noget problematisk.

Det vilde være naturligt at dele den fra Danmark ydede Hjælp i to Grupper, nemlig Hjælp til Krigsfanger og Hjælp til Civile, men af praktiske Grunde kan dette ikke lade sig gøre. Naar der f. Eks. af den danske Stat er ydet over 15 Mill. Kr. til Krigsfangelejrene, maa det huskes, at i disse har der været interneret saavel militære som civile, og saaledes med de fleste Hjælpeaktioner.

Der har her i Landet været Indsamlinger til nogle Landes nationale Røde Kors, og endskønt Dansk Røde Kors maa fastholde det Standpunkt, som den X. internationale Røde Kors Konference indtog, at kun Landets eget Røde Kors bør kunne foretage Indsamlinger, er f. Eks. Indsamlingen til Polens Røde Kors medtaget her, fordi det jo faktisk ogsaa er Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande.

Dansk Røde Kors føler Trang til paa dette Sted at takke først og fremmest alle de mange, som i de forløbne Aar gav os Lejlighed til at være medvirkende ved den storstilede Godgørenhed, som har gjort Danmarks Navn agtet og æret rundt om i Verden, og ikke mindst Staten, uden hvis gode Bistand i mange Retninger det vilde have været umuligt at udføre Arbejdet, men ogsaa de mange, som har udført et meget stort Arbejde for at samle de Oplysninger, som nedenfor meddeles, skylder Dansk Røde Kors sin Tak. Dette Arbejde gør, som tidligere nævnt, ikke Krav paa at være udtømmende, men det har ikke været muligt at komme det virkelige Resultat nærmere, og vi haaber, at det er opnaaet at give et Indtryk af, at Danmarks

Befolkning har været rede til at yde Hjælp, og har ydet den paa en Maade, som berettiger, at man rundt om i Verden har faaet det Indtryk, at slap vi end for Krigens Rædsler indenfor Landets Grænser, saa vidste vi, at dette gav os Forpligtelser til at yde vor Hjælp og gøre vort Arbejde i Menneskekærlighedens Interesse.

Blandt den danske Stats Udgifter til Krigsfangerne og de krigshærgede Lande maa særlig nævnes Statens Udgifter til Lazaretlejrene i Horserød og Hald, Interneringslejrene i Assens, Ribe og fl. St. Disse Udgifter andrager 15,263,263 Kr., hvoraf er refunderet fra fremmede Magter 4,752,022 Kr. 38 Øre, saaledes at Udgiften hertil er 10,511,240 Kr. 62 Øre, hvoraf ca. $5\frac{1}{2}$ Mill. Kr. er debiteret Rusland, Østrig og Ungarn.

Desuden har Staten bidraget til Krigsfangers Hjemsendelse ved Professor Fridtjof Nansen med et Beløb af £ 8750 -0 -0 (= ca. 180,000 Kr.), hvilket Beløb dog indgaar i den danske Kredit til de krigshærgede Lande.

Statens Udgifter i Anledning af de sønderjydske Krigsfangers Hjemsendelse udgør 1,225,860 Kr. 69 Øre (se nærmere under Sønderjydsk Fonds Beretning).

Statens Tilskud til gratis Rejser for Børnene fra de krigshærgede Lande har for de 15,000 østrigske Børn udgjort ca. 300,000 Kr. (gennemsnitlig 21 Kr. pr. Barn), medens de ca. 15,000 tyske Børn, paa Grund af de kortere Rejser, kun har kostet ca. 75,500 Kr. (5 Kr. pr. Barn).

(Regner man saaledes, at ca. 30,000 Børn har haft Ophold her i Landet, og regner man, at Udgifterne til Kost, Logis, Vadsk, Fornøjelser og for de flestes Vedkommende Klæder andrager 5 Kr. pr. Dag og pr. Barn, bliver det en Sum af 150,000 Kr. daglig eller $4\frac{1}{2}$ Mill. Kr. om Maaneden, og da Børnene vel nok gennemsnitlig har været her i Landet i mindst $2\frac{1}{2}$ Maaned, har den danske Befolkning gennem den ydede Gæstfrihed givet en Hjælp til de krigshærgede Landes Børn paa ca. $11\frac{1}{4}$ Mill. Kr.).

Statens Tilskud til de forskellige Røde Kors Kontorer har andraget 1,304,043 Kr. 30 Øre. Dette Beløb er udelukkende anvendt til Dansk Røde Kors udenlandske Virksomhed, som i Begyndelsen ogsaa lagde Beslag paa mindre Beløb af Foreningens egne Midler.

De ca. $1\frac{1}{2}$ Mill. Kr. er fordelte saaledes:

1) Som overordentligt Tilskud til Foreningen i Anledning af dens under Krigen optagne Arbejde er der i Finansaarene 1916-17—1920-21 anvist	22,000 Kr. 00 Ø.
2) Som særligt Tilskud til Foreningen til Refusion af Udgifterne til Foreningens Virksomhed under Krigstilstanden i Europa er der i Finansaarene 1916-17—1917-18 anvist	489,427 — 90 —
3) Som Tilskud til Foreningens Krigsfangeafdelings Centralbureau (Christiansborg Afdeling) er der i Aarene 1918-19—1919-20 anvist	62,500 — 00 —
4) Som Tilskud til Foreningens Krigsfangeafdelings Centralbureau (Afdeling B) er der i Aarene 1918-19—1919-20 anvist....	484,615 — 40 —
5) Som Tilskud til Foreningens Krigsfangeafdeling er der i Finansaaret 1920-21 anvist	8,500 — 00 —
6) a. Som Tilskud til Centralkontoret for Vareforsendelser til Krigsfanger er der i Finansaarene 1917-18—1919-20 anvist..	74,000 — 00 —
b. Som Tilskud til Dækning af Udgifter ved Gaveforsendelser gennem Foreningen til nødlidende i Centraleuropa er der i Finansaaret 1920-21 anvist	10,000 — 00 —
7) Som Tilskud til Røde Kors Komité for Bogsamlinger til Krigsfangelejerne er der i Finansaarene 1916-17—1919-20 anvist	153,000 — 00 —
Ialt udgør de paa Justitsministeriets Budget indtil Udgangen af Finansaaret 1920-21 anviste Beløb saaledes	1,304,043 Kr. 30 Ø.

Man vil bl. a. heraf se, at Bogafdelingen, der, som tidligere nævnt, har udsendt ca. 900,000 Bind til Fangelejerne, har modtaget et Beløb af 153,000 Kr., men hertil maa lægges Værdien af de betydelige Boggaver, som skænkedes til Afdelingen, en Værdi som slet ikke kan opgives, ligesaa lidt som det meget frivillige Arbejde, som er ydet i denne saavel som i de andre Røde Kors Afdelinger.

Det Beløb som under Punkt 4 er opgivet til Afdeling B af Centralbureauet 484,615 Kr. 40 Øre har bl. a. været anvendt til de talrige herfra udsendte Delegationer, det maa dog bemærkes, at et betydeligt Antal af de udsendte Delegerede har rejst for egen Regning, saaledes at det Beløb, som Delegationsrejser har kostet, er betydelig større.

Central- meddeler som Svar paa Henvendelsen:

missionen
(Leder Bi-
skop Bast)

Gennem Centralmissionen er der sendt ca. 222,865 kg Fødevarer og Klæder til en Værdi af 443,145 Kr. og i kontante Penge 9000 Kr. Gennem Centralmissionen er der skaffet Ophold for 472 Wienerbørn, hvis Rejser og Ophold anslaaes til en Værdi af 337,000 Kr.

Centralmissionen har i sin Opgørelse paa 789,145 Kr. ikke ansat sit eget Arbejde til nogen Værdi, man vil dog forstaa, at Arbejdet med og for at fremskaffe de forskellige Ting maa have været meget betydeligt i de forløbne Aar.

Danaktion. Danaktions Virksomhed har været saa interessant, at vi her aftrykker Beretningen.

Den 21. Maj 1920 blev der i København afholdt et Møde mellem Frk. Karen Ankersted, Frk. Michella Erichsen, Frk. Henni Forchhammer, Fru Henriette Kaarsberg, Frk. Cecilie Lütken, Fru Agnes H. Povlsen, Frk. Wilhelmine Rerup, Fru Clara Tybjerg og Kaptajn Fritz Cramer. Højesteretssagfører J. F. Fenger blev valgt til Dirigent. Der fremlagdes et trykt »Opraab fra østerrigske Kvinder«.

Efter at Kaptajn Cramer havde gjort nærmere Rede for, hvorledes den i Opraabet omhandlede Sag havde udviklet sig, og efter at det var bleven meddelt, at Den Danske Landmandsbank havde erklæret sig villig til at modtage indkomne Bidrag, baade ved dens Filialer og gennem udenlandske Banker, med hvilke den staar i Forbindelse, vedtoges det enstemmigt at lade »Dansk Hjelpeaktion for Krigsfangers Hjemsendelse« træde i Virksomhed under Ledelse af et Forretningsudvalg, bestaaende af Kaptajn Cramer (Formand), Frk. Michella Erichsen (Sekretær), Oversygeplejerske ved Hæren Frk. Cecilie Lütken, Bestyrer af Landmandsbankens Vesterbro-Afdeling Hr. Richard Meyer og Fru Højesteretsassessorinde Clara Tybjerg.

Forretningsudvalget udsendte derefter et Opraab, der dels indrykkes som Avertissement i »Berlingske Tidende«, »Nationaltidende«, »Politiken«, »Socialdemokraten« og »København« og dels udsendes til Foreninger, større Forretninger og private Personer. Da det dengang var Meningen, at »Danaktion« skulde virke ogsaa i Udlandet, tryktes Opraabet tillige paa engelsk, fransk, spansk og tysk. Endvidere udsendes Lister til Komiteens Damer og enkelte andre private Personer, som paatog sig at indsamle Bidrag til »Danaktion«.

Arbejdet udførtes i Barakken ved Nikolaj Kirke, hvor Nordisk Røde Kors, ved hvilket Sekretæren Frk. Erichsen var ansat, havde Lokaler og Personale, som velvilligst stilledes til »Danaktion«s Raadighed.

De fornødne Pengemidler til Starten og den foreløbige Virksomhed blev ved Foranstaltning af Formanden stillet til Raadighed af særlige Midler, til Annoncering modtog Frk. Erichsen det smukke Bidrag paa 2000 Kr. af Generalkonsul J. Hansen.

Udsendelsen af ovennævnte Opraab, af Lister samt Agitation gennem Pressen medførte et stort Arbejde, som hovedsageligt udførtes af Sekretæren Frk. Erichsen, velvilligst bistaaet af Ritmester Rantzau; særligt Tilvejebringelsen af Materialet til Agitationen i Udlandet medførte en udstrakt Korrespondance.

»Danaktion« havde den Tilfredsstillelse at finde megen Sympati for sin Virksomhed, og Bidragene ikke mindst gennem Listerne viste gode Resultater. Af større Bidrag, som indkom paa anden Maade, skal nævnes Indtægten ved en Forestilling den 18. Juni 1920 paa Dagmarteatret, som Direktør Skaarup velvilligst lod afholde til Fordel for »Danaktion«, og som indbragte 1400 Kr.

Den 24. Juni afholdt »Danske Kvinders Fredskæde« en Fredsdag, hvis Formaal bl. a. var at skaffe Penge til Krigsfangernes Hjemsendelse. Af det indkomne Beløb modtog »Danaktion« 10,000 Kr.

Meddelelsen i Pressen, særlig i Juli, om at Folkenes Forbund havde overdraget Prof. Fridtjof Nansen Hvervet at sørge for Krigsfangernes Hjemsendelse og om at der herfra, og altsaa ogsaa fra Danmark, var stillet betydelige Summer til hans Raadighed, lammede selvfølgelig i høj Grad »Danaktion«s Indsamling, da Aktionen ikke sad inde med tilstrækkelig Kendskab til Prof. Nansens Pengemidler og Planer til overfor Publikum at kunne godtgøre, at en fortsat privat Indsamling vedblivende var paakrævet.

Efter forudgaaet Korrespondance rejste Konsul Møller-Holst den 30. August paa »Danaktion«s Vegne til Norge for at drøfte Sagen nærmere med Prof. Nansen, der forinden paa Gennemrejse i København havde forhandlet Krigsfangespørgsmaalet bl. a. med Kaptajn Cramer. Dels ved denne Lejlighed og dels gennem senere Korrespondance udtalte Prof. Nansen, at de Beløb, som de forskellige Regeringer havde stillet til hans Raadighed til Krigsfangers Hjemsendelse, var Laan til de Lande, hvortil Fangerne vendte tilbage og vilde blive brugt til Transport af Fangerne, men de var ikke tilstrækkelige hertil og vilde ikke kunne bruges til Beklædning og Understøttelse af de ca. 100,000 Krigsfanger, som da var ladet tilbage i Rusland og Sibirien og som uden Understøttelse vilde være udsatte for den bitreste Nød. Alt Arbejde med Hjælp til Krigsfangerne var henlagt under Centralinstituttet »Nansenhilfe« i Berlin og ved et personligt Besøg i Moskva havde Prof. Nansen faaet Garanti fra Sovjetregeringen for, at »Nansenhilfe«s Virksomhed i Rusland kunde ske under betryggende Former.

Ved et Forretningsudvalgsmøde den 16. September 1920 blev det paa Grundlag af ovennævnte Oplysninger bestemt, at »Danaktion« skulde

fortsætte sin Virksomhed, men dog indskrænke sig til Indsamling i Danmark og ikke i Udlandet. Endvidere blev det bestemt at udsende Statsraad Koefoed først til Berlin for at forhandle med »Nansenhilfe« og derefter eventuelt til Rusland for at oprette en Station ved Grænsen af Sibirien til Afhjælpning af Nøden blandt Krigsfangerne. Ved samme Møde meddelte Sekretæren Frk. Erichsen skriftligt, at hun paa Grund af Sygdom, Overanstrengelse, maatte i alt Fald foreløbig opgive sin Sekretærvirksomhed. Forretningsudvalget suppleredes med Konsul Møller-Holst, og det vedtoges at antage en lønnet Sekretær. Ved et Forretningsudvalgsmøde den 2. Oktober antoges Kommandør Bauditz som lønnet Sekretær, og det overdroges ham og Konsul Møller-Holst at lede Agitationen, idet der bevilgedes et Beløb af 5000 Kr. hertil.

Agitationsudvalget satte sig derefter i Forbindelse med Pressen og sikrede sig dens Bistand ved »Danaktion«s Genoptagelse af sin Virksomhed.

Endvidere udsendtes til Førstelæreren i hver af Landets Kommuner en Henvendelse, ialt ca. 1300 Eksp. med tilhørende Redegørelse fra Konsul Møller-Holst: »Krigsfangerne i Rusland og Sibirien 1914—1920 og »Danaktion«s Hovedformaal«.

Endvidere udsendtes til ca. 3500 Foreninger og Aktieselskaber Konsul Møller-Holst's Redegørelse.

Statsraad Koefoed forhandlede med »Nansenhilfe« i Begyndelsen af Oktober 1920, og da det af disse Forhandlinger fremgik, at Uddeling af Beklædningsgenstande til Krigsfangerne var den mest tiltrængte Hjælp, og da Statsraaden ved et paafølgende Ophold i Paris bragte i Erfaring, at den franske og amerikanske Regering til en meget billig Pris realiserede deres Beholdninger af Uniformer m. m., anmodedes Statsraaden om at købe af disse Genstande for »Danaktion«. Efter at have foretaget dette Indkøb — nemlig 1080 Underbeklædninger, 1000 Par Vikkलगамасcher, 2400 Par Strømper og 1500 Par Støvler til en Pris af ca. 47,000 Frcs. — som er opført paa nedenanførte Oversigt, afrejste Statsraaden med Varerne over Köln til Stettin, hvorfra de afsendtes med Damper til Reval. Efter at Statsraaden havde forhandlet med Forretningsudvalget i København, afrejste han i Slutningen af November over Stettin til Berlin, hvor han af Sovjetregeringens Repræsentant ved »Nansenhilfe« fik Tilsagn om Indrejsetilladelse til Rusland. For at tilse Indladningen af de af »Danaktion« indkøbte Varer i Jernbanevognene, som skulde føre dem til Moskva, afrejste Statsraaden i Begyndelsen af December 1920 til Reval, men fik her den Underretning, at Sovjetregeringen — ikke af personelle, men af politiske Grunde — nægtede ham Indrejsetilladelse til Rusland.

»Danaktion« anmodede derefter »Nansenhilfe« og Prof. Nansen om hos Sovjetregeringen at udvirke den ønskede Indrejsetilladelse, men uden Resultat, idet Sovjetregeringen foreløbig synes at nægte Indgang for Undersaatter af de Stater, som har nægtet Bolschevikdelegerede Indgang i deres Land.

Efter at have paaset Varernes Indladning i Jernbanevogne og efter fornyet Forhandling med »Nansenhilfe« i Berlin, ankom Statsraaden hertil den 7. Februar 1921.

Ved Statsraadens Ophold i Paris i November 1920 var han kommet i Forbindelse med Hr. P. Gilbert, der er den amerikanske Y.M.C.A.'s Repræsentant i Paris, og som er i Forbindelse med de Firmaer, der realiserer de amerikanske Lagre af Uniformsgenstande. Gennem Mr. Gilbert indkøbte »Danaktion« derefter i November 500 Uniformskapper, Frakker og Benklæder (se nedenanførte Oversigt), for ca. 35,000 Frs., som ankom til Stettin den 24. December og som i Slutningen af Januar er ankommet til Moskva.

Den 11. November 1920 afholdtes et Forretningsudvalgsmøde under Forsæde af Sekretæren i Formandens Fraværelse paa Grund af Bortrejse. Til Stede var desuden Statsraad Koefoed, Frk. Daugaard, Formand i Danske Kvinders Fredskæde samt dennes Næstformand, Fru Hejlesen. Der gjordes Rede for Status, som udviste en indkommen Bidragssum af ca. 49,000 Kr., hvoraf var anvendt ca. 40,000 Kr. til Indkøb af ovennævnte Beklædningsgenstande og ca. 3300 Kr. til Omkostninger, saaledes at der var en Kassebeholdning af ca. 5700 Kr.

Efter at der var givet nærmere Oplysninger om Samarbejdet med Pressen og om Udsendelsen af ovennævnte Opraab, oplæstes en Skrivelse til Konsul Møller-Holst fra De samvirkende Fagforbund af 8. November 1920, i hvilken Forretningsudvalget udtaler ikke at kunne underskrive et Opraab om økonomisk Støtte til »Danaktion«, idet en forudgaaende Indsamling til nødlidende tyske og østerrigske Børn, hvorved var indkommet ca. 400,000 Kr., havde lagt stærkt Beslag paa Arbejdernes Offervillighed. Det bestemtes, at man vilde søge at faa Hr. Kiefer til at indrykke en Notits i den socialdemokratiske Presse samt at komme i Forbindelse med de kvindelige Fagforeninger gennem Fru Helga Larsen. Disse Henvendelser til samtlige Fagforeninger har dog ikke indbragt betydelige Bidrag.

Paa Forretningsudvalgsmødet gjordes endvidere Rede for Samarbejdet med Dansk Røde Kors, som paa »Danaktion«s Anmodning velvilligt havde tilsagt sin Støtte ved Indsamling af Bidrag gennem sine mandlige Afdelinger, og hvorved til Dato er indkommet 5767 Kr. 94 Øre.

Til Slut afgav Statsraad Koefoed Beretning om sit Indkøb af Varer i Paris og om sine Forhandlinger med »Nansenhilfe« i Berlin.

Kort efter Udvalgsmødet afrejste Statsraaden til Stettin og Berlin og afleverede til »Nansenhilfe« 70,000 Mark til Indkøb af Medikamenter (se Oversigten), hvorefter han som ovenfor nævnt rejste til Reval.

I Løbet af November og December viste det sig, at den foretagne Agitation ikke havde været forgæves, idet Bidragene indkom med betydeligt større Beløb end hidtil, som det fremgaar af Oversigten over de indkomne Bidrag, og da der i nævnte to Maaneder saaledes var indkommet ca. 67,000 Kr., indkøbtes i Slutningen af December 1920 i Paris gennem Mr. Gilbert fuld Beklædning til 1000 Krigsfanger, som afsendtes til Stettin, hvortil de ankom i Slutningen af Januar 1921.

Endvidere kan bemærkes, at der paa Forslag af Formanden er bevilget et mindre Beløb (1000 d. Kr. svarende til ca. 65,000 ung. Kr.) som Bidrag til Afhjælpning af den store Nød blandt hjemvendte Krigsfanger i Ungarn, ligesom et Antal Krigsfanger, der paa Hjemvejen har passeret

København, har modtaget et mindre Beløb, 820 Kr. som Tærepenge under Rejsen sydpaa.

Da det, som allerede nævnt, ikke var lykkedes at skaffe Statsraad Koefoed Tilladelse til som oprindeligt tænkt at ledsage »Danaktion«s Vareforsendelser til Rusland for saa vidt muligt personligt at overvære Genstandenes Fordeling til Krigsfangerne, har »Danaktion« — dels ved skriftlig Henvendelse og dels gennem gentagne mundtlige Forhandlinger ved Statsraad Koefoed og Konsul Møller-Holst, som i Januar 1921 var i Berlin — hos »Nansenhilfe« indhentet Oplysninger med Hensyn til, hvilken Garanti der er for, at de af »Danaktion« indkøbte Varer virkelig bliver uddelt til Krigsfangerne i Rusland og Sibirien.

Af disse Forhandlinger fremgaar, at Sovjetregeringen hidtil ikke har lagt »Nansenhilfe«s Repræsentanter Hindringer i Vejen med Hensyn til Vareforsendelserne gennem Rusland og deres Fordeling til Krigsfangerne. Denne er organiseret paa den Maade, at der i Moskva er Repræsentanter saavel for »Nansenhilfe« som for de tyske og østerrig-ungarske Krigsfangeorganisationer, og der ved hver Sendings Ankomst til Petrograd eller Moskva ved Forhandling mellem disse Repræsentanter bestemmes, hvorhen Varerne skal sendes. Paa det paagældende Sted fordeles de i Overværelse af vedkommende Repræsentanter til Krigsfangerne uden Hensyn til Nationalitet eller politisk Overbevisning, men udelukkende efter de paagældende Krigsfangers Trang. Disse kvitterer personligt for Modtagelsen af Genstandene. Saavel Statsraad Koefoed som Konsul Møller-Holst har det Indtryk, at der fra »Nansenhilfe«s Side udvises Omhu og Paapasselighed for, at Hjælpen kun ydes, hvor den mest tiltrænges.

Under sit Ophold i Berlin overgav Konsul Møller-Holst »Nansenhilfe« 80,000 Mark, ca. 6700 Kr., til Indkøb af Medikamenter, hvortil der saaledes ialt er afgivet 150,000 Mark (se Oversigten).

Af Bidragslisten fremgaar, at der var en betydelig Nedgang af Bidragene i Januar, og da man gennem Meddelelse fra de Foreninger og Skolelærere, som var bleven anmodet om at foretage Indsamling til »Danaktion«, var bleven klar over, at der, henset til de mange Indsamlinger i andre Øjemed, som har været iværksat i det forløbne Aar sammenholdt med den forhaandenværende pekuniære Krisetilstand, ikke var Haab om yderligere Bidrag af Betydning, og da der desuden viste sig stadig tiltagende Vanskeligheder ved at skaffe de til Krigsfangerne indkøbte Varer ind i Rusland, besluttedes det ved et Forretningsudvalgsmøde den 15. Februar at lade »Danaktion«s Virksomhed ophøre med Udgangen af Februar.

For om muligt at fremskynde »Nansenhilfe«s Forhandlinger om Afsendelsen til Rusland af de af Mr. Gilbert for »Danaktion« sidst indkøbte 1000 fulde Beklædninger, som endnu medio Februar laa i Stettin, og som efter »Nansenhilfe«s sidste Meddelelser ifølge Paalæg fra Prof. Nansen ikke foreløbigt maatte afsendes, besluttedes, at Statsraad Koefoed skulde afrejse til Berlin for paa »Danaktion«s Vegne at undersøge Muligheden for at afsende Varerne, eventuelt uafhængigt af Prof. Nansen.

Statsraaden skulde endvidere hos »Nansenhilfe« søge Oplysning

om, hvortil »Danaktion«s endelige Kassebeholdning, som formentlig vilde beløbe sig til 8000 Kr., mest hensigtsmæssigt kunde anvendes.

Saafernt der efter Afsendelsen til »Nansenhilfe« af nævnte Beløb skulde være et Restbeløb, bestemtes det paa nævnte Forretningsudvalgsmøde, at dette skulde anvendes til nødlidende hjemvendte Krigsfanger i Wien og Buda-Pest.

Statsraad Koefoed afrejste til Berlin 25. Februar og vendte tilbage 3. Marts. Resultatet af hans Forhandlinger med »Nansenhilfe« var, at da Sovjetregeringen nu havde givet Tilladelse for Delegerede fra Sverige, Schweiz og Tyskland til at komme ind i Rusland, vilde »Danaktion«s sidst indkøbte »Liebesgaben« blive afsendt fra Stettin i Løbet af Marts, idet den nødvendige Kontrol derved sikredes.

Da »Nansenhilfe« endvidere meddelte, at der blandt Krigsfangerne var mest Trang til Næringsmidler, og da Statsraad Koefoed udtalte, at der var lige saa megen Garanti for, at en saadan Sending vilde komme Krigsfangerne tilgode som de øvrige Sendinger, blev der stillet ca. 9500 Kr. — 100,000 Mark — til Raadighed for »Nansenhilfe« til Indkøb af Næringsmidler med Anmodning om en hurtig Forsendelse af disse til Rusland.

I Henhold til ovennævnte Bestemmelse blev den endelige Kassebeholdning ved »Danaktion«s Ophør, 2242 Kr. 42 Øre, fordelt paa følgende Maade:

Til hjemvendte nødlidende østerrigske Krigsfanger (tilstillet den danske Gesandt i Wien) 110,000 østr. Kr.	1100 d. Kr.	00 Ø.
Til hjemvendte nødlidende ungarske Krigsfanger (tilstillet den danske Generalkonsul i Buda-Pest) 66,000 ung. Kr.	1100 »	— 00 —
Porto og Smaaudgifter	42 »	— 42 —
	<u>2242 d. Kr. 42 Ø.</u>	

Oversigt over Bidrag indkomne til »Danaktion«
21. Juni 1920 — 17. Marts 1921.

Maaned	Indkomne Bidrag	Dato	Samlet Bidragssum
Juni	8,075 Kr. 24 Ø.	1. Juli	8,075 Kr. 24 Ø.
Juli	11,932 — 04 —	1. Aug. ..	20,007 — 28 —
August	5,587 — 14 —	1. Sept. ..	25,594 — 42 —
September	791 — 71 —	1. Okt. ...	26,386 — 13 —
Oktober	12,801 — 29 —	1. Nov. ...	39,187 — 42 —
November	43,690 — 26 —	1. Dec. ...	82,877 — 68 —
December	23,452 — 69 —	1. Jan. ...	106,330 — 37 —
Januar	7,603 — 47 —	1. Febr. ..	113,933 — 84 —
Februar og Marts	3,368 — 22 —	17. Marts ..	117,302 — 06 —

Med Hensyn til de indkomne Bidrag ialt 117,302 Kr. 06 Øre, som er opført paa ovenstaaende Liste, skal anføres, at det største Bidrag, 15,000 Kr., er modtaget fra »Dansk Dampskibsrederiforening«, men langt over Halvdelen af ovennævnte Sum er indkommet som Bidrag fra Enkelt-Personer i Danmark. Ved den af Dansk Røde Kors foretagne Indsam-

ling indkom som tidligere nævnt ca. 5800 Kr., fra Lærerne i Slesvig ca. 6700 Kr. og fra Lærerne i det øvrige Danmark ca. 3700 Kr.

Det ovennævnte Beløb er blevet benyttet paa følgende Maade:

Til Krigsfangehjælp o. lign.	107,597 Kr. 20 Ø.
Omkostninger (Løn, Annoncering, Tryksager, Papir, Opvarmning og Belysning m. m.)	9,704 — 86 —
	<u>117,302 Kr. 06 Ø.</u>

Udgifterne til Krigsfangehjælp m. m. frengaar af nedenstaaende Oversigt:

1500 Uniformskapper	}	180,000 Fres.	79,812 d. Kr. 20 Ø.
1500 Uniformsfrakker			
1500 Uniformsbenklæder			
2080 Undertrøjer			
2080 Underbenklæder			
2000 Vikkelgamascher			
2500 Par Støvler	}		
3600 Par Strømper			
Medikamenter, 150,000 tyske Mark	}		23,765 » — 00 —
Levnedsmidler, 100,000 tyske Mark			
Til Understøttelse af hjemvendte østerrigske Krigsfanger, 110,000 østerr. Kr.			1,100 » — 00 —
Til Tærepeng og Understøttelse af hjemvendte ungarske Krigsfanger, 175,000 ung. Kr.			2,920 » — 00 —
			<u>107,597 d. Kr. 20 Ø.</u>

»Danaktion«s Regnskab er efter Aktionens Afslutning bleven revideret af »Centralanstalten for Revision og Driftsorganisation« her, og derefter overgivet til Kontoret for Afvikling af Forretningerne ved det tidligere kgl. Gesandtskab i Petrograd (Tøjhusgaarden, Kristiansgade), hvor man ved Henvendelse til Lederen vil kunne faa Adgang til at gøre sig bekendt dermed.

Dansk Hjelpe-ambulance Komite. Denne Komite har under Krigen udført et meget betydeligt Arbejde. Ogsaa her gælder det, at Værdien af Arbejdet langt overgaar de Talværdier, som kan nævnes.

Af de gennem Dansk Hjelpeambulance Komite udsendte Sygeplejersker var 5 Røde Kors Søstre foruden ligesaa mange forhenværende R.K. Søstre.

Dansk Hjelpeambulance Komite stiftedes 10. August 1914 af Prof. Ehlers med det Formaal ved Hjælp af indsamlede Pengemidler og ved Samvirken med Sanitetsvæsenet i de allierede krigsførende Lande at yde dansk Lægehjælp og dansk Sygepleje til de saarede.

Komiteen bestod af:

Prof. E. T. Tscherning,*) Formand

*) død 1919 og erstattet af Overkirurg ved Kommunehospitalet Dr. med. P. N. Hansen.

Prof. Edv. Ehlers, Næstformand
Grosserer V. Johansen,*) Kasserer
Fru Lisbeth Tscherning**) og
Prof. M. Tscherning.

Komiteen traadte i Forbindelse med den franske og den belgiske Regering og samme Efteraar kom der Meddelelse fra Belgien, at man havde Brug for danske Sygeplejersker i la Panne, hvor der var oprettet et Lazaret for belgiske saarede under Prof. Depages Ledelse og den belgiske Dronnings Protektion.

Belgisk Ambulance.
November 1914—August 1915.

I November 1914 afrejste 3 Sygeplejersker til Lazarettet i la Panne:

Frøken Marie Bournonville,
— Valborg Jørgensen og
— Quistgaard-Perteresen samt
i Jan. 1915 — Valborg Hjort.

Disse 4 Sygeplejersker gjorde Tjeneste ved Hospitalet i la Panne til August 1915.

Komiteen havde gennem »Berlingske Tidende« modtaget 7000 Kr. til dette Formaal og udredede deraf Lønninger og Rejsepenge til Sygeplejerskerne i alt 3665 Kr. 71 Øre.

I Begyndelsen af Marts 1915 rejste 4 Sygeplejersker:

Frøken Henny Gravesen,
— M. Tidemand,
— A. Raaschou-Nielsen og
Fru E. K. Eckerlund

til Paris for at gøre Tjeneste paa en til Hospitalsbaad udrustet Flodbaad, med Station i Lyon, under det franske »røde Kors« Ledelse. Nævnte Sygeplejersker virkede der til Juli samme Aar og tog derefter med den første danske Ambulance til Serbien.

Den serbiske Regering havde Foraaret 1915 gennem Dansk Hjelpeambulance Komité engageret danske Læger og Sygeplejersker og den 5. Juni 1915 afgik

den første Ambulance til Serbien
bestaaende af 4 Læger og 9 Sygeplejersker samt en Tolk, nemlig:
som Overlæge Dr. Anthon Pedersen,

» V. Møllgaard,
» Joh. A. Johanneson,
» Deichmann,

Sygeplejerske Frk. Emilie Petersen,
» Anna Nielsen,
» Signe Møller,
» Johnny Henrichsen,
» Gerda Henriksen,
» Minna Wifstrand,

*) død 1920 og erstattet af nuværende Generalkonsul i Cairo: Harry Treschow.

**) udtraadt Septbr. 1919.

Frk. Sigrid Skov,
» Kristina Bostrøm,
» Caroline Feldskov,
Tolk K. V. Pedersen.

Frøken Jensine Sørensen, der oprindelig skulde til la Panne, stødte til i Paris.

Allerede den 30. Juni samme Aar afrejste
den anden Ambulance til Serbien
med 4 Læger og 13 Sygeplejersker,

som Overlæge Dr. M. Seedorff,
» H. C. Gram,
» E. Himmelstrup,
» H. Seemann,

Sygeplejerske Frk. Kristine Christensen,
» Alfhild Hansen,
» Thyra Kristoffersen,
» Marie Kristine Nielsen,
» Abelone Nielsen,
» Ane Sofie Nielsen,
» Thekla Madsen,
» Ella Olsen,
» Hanne Thomsen,
» Eva Bjørrum,
» Th. Effersøe,
» Alida Friederichsen og
Fru Sofie Clausen.

2den Ambulance havde en meget eventyrlig Skæbne og blev frelst ved Lady Paget i Yskyb, hvor dens Læger og Sygeplejersker arbejdede videre under engelske »røde Kors«.

Personalet gageredes af den serbiske Regering og Dansk Hjelpe-ambulance Komité fik sine Udlæg til Udrustning og Rejser dækket af Regeringen. Udgifterne beløb sig ialt til 14,909 Kr. 47 Øre, hvoraf den serbiske Regering betalte 11,187 Kr. 16 Øre. Resten var indgaaet gennem danske Privatpersoner.

Til trængende Serbere blev der af Overskudet uddelt ca. 1570 Kr.

Den franske Ambulance.

April 1915—August 1919.

Dansk Hjelpeambulance Komité havde ligeledes tilbudt Frankrig Læge- og Sygeplejehjælp og i Foraaret 1915 indløb der Meddelelse om, at man gerne modtog det tilbudte Personale.

Den 17. April afrejste, under Prof. Tschernings Ledelse, en Ambulance til Fraukrig. Foruden Prof. Tscherning deltog Dr. Bang og Dr. A. Brun samt 9 Sygeplejersker:

Frk. Danielsen,
» Emma Frederiksen,
» Helga Funder,
» Ida Graabeck,

Frk. Zimmermann,
 » Sørensen,
 » Kjær
 » Jutta Olsen og
 » Edith Schacke.

»La Mission danoise« blev i le Treport anvist Ledelsen af et Hospital, der oprettedes i Tilknytning til det i Byens Casino installerede »Hospital auxiliaire«. Indtil dette Hospital blev færdigindrettet assisterede Læger og Sygeplejersker ved det allerede eksisterende Hospital i Casino, medens 4 af Sygeplejerskerne gjorde en Maanedes Tjeneste i Calais.

I Midten af Juni 1915 var det danske Hospital færdigt med Sygestuer for 100 Patienter og en velordnet Operationsstue samt fornødent Materiel. De første Patienter indlagdes i Midten af Juni — henved 100 Patienter. Fru Lisbeth Tscherning, der havde studeret Forholdene i la Panne, overtog de administrative Forretninger.

Da det viste sig, at Varmeapparater ikke kunde indlægges i dette Hospital, blev det efter en Del Forhandlinger med det franske Krigsministerium bestemt, at Ambulancen skulde forlægges til Paris, og der overtage et lignende Hospital. I Oktober 1915 blev saaledes Hospitalet i le Treport nedlagt.

I Begyndelsen af December 1915 stod Hospitalet i 4. Rue Louis Boilly i Paris færdigt til Indlæggelse af Patienter. Hospitalsbygningen var i alle Maader vel indrettet med Plads til 100 Patienter. Her virkede nu »La Mission danoise« til August 1919.

Den franske Regering ydede Bolig og Underhold, medens Ambulance-Personalets Lønninger, Udrustning, Rejseomkostninger m. v. er afholdt af de til dette Formaal indsamlede Pengemidler,

ialt 88,709 Kr. 12 Øre.

Udgifterne i København grupperer sig saaledes:

Udrustningspenge	1,350 Kr. 00 Ø.
Billetter, Rejsepenge	16,317 — 78 —
Forudbetalt Gage	1,886 — 06 —
Porto, Telegram, Tryksager etc.	2,345 — 28 —
Sendt Paris Frcs. 106,500	66,810 — 00 —
	88,709 Kr. 12 Ø.

I Paris er udbetalt til Gager	97,700 Frcs.
Rejseudgifter, Telegram etc.	8,800 —
	106,500 Frcs.

Foruden Indsamlingen her i København har Ambulancen i Paris modtaget Bidrag

ialt ca. 14,300 Frcs.,

der er anvendt til Anskaffelser og Forbedringer ved Hospitalet, mindre Gaver etc.

Følgende Læger og Sygeplejersker har foruden de tidligere nævnte, gjort Tjeneste ved Ambulancen i Frankrig:

Dr. Hallas,
» Corning,
» Svindt,
» Guildal,
» Seemann,
» Jes Jessen,
» Seedorff,
» Eskildsen,
» Anders Juul,
» Aage Berntsen,
» Jessen.

De Overlæger der for deres Forhold er belønnede med Æreslegionen er fremhævede.

Sygeplejersker:

Frk. E. Sundblad,
» Jarding,
» Joh. Ramsing,
» Fritze Jensen,
» N. Hansen,
» Buchardt,
» Hougaard,
» Julie Petersen,
» Ane Danielsen,
» Engelsted,
» Rosenstand,
» Fleckner,
» A. Hasselriis,
Fru Eskildsen,
Frk. Iversen,
» Wodstrup-Nielsen,
» L. Hansen,
» I. Hasselriis,
» A. Egebjerg,
» S. Munck og
» N. Jensen.

Russisk Ambulance.

Oktober 1915—Januar 1918.

Til Hjælp for det russiske »røde Kors« udsendte Dansk Hjelpe-ambulance Komité i Oktober 1915 en Ambulance til Petrograd.

Denne Ambulance blev saa godt som udelukkende financieret af Brødrene A. og B. Karlson i København; dog ydede den russiske Regering Bolig og Underhold.

Ved Ambulancen fungerede 1 Overlæge, 1 Reserveiæge og 10 Sygeplejersker.

Ambulancens Udgifter — ialt 71,393 Kr. samt 16,340 Rbl. — fordeler sig saaledes:

Gager	48,330 Kr.
Udrustningspenge og Skindvarer til 11 Læger og 40	
Sygeplejersker	5,958 —
Resterende	17,105 —
er udbetalt til diverse Anskaffelser, Billetter og Rejsepenge.	
	71,393 Kr.

Ved Ambulancen i Petrograd har følgende Læger og Sygeplejersker gjort Tjeneste:

Læger:

Dr. Sporon Fiedler,
» Anton Pedersen,
» Poul Zachariae,
» Valdemar Paulli,
» O. Wissing,
» Erik Jensen,
» Otto Beyerholm,
» Borberg,
» H. C. Gram,
» Thorvald Pedersen og
» Paul Drucker.

Sygeplejersker:

Frk. Chr. Reinhard,
» Halling Lauritzen,
» Maren Skov,
» Emilie Rask,
» Valborg Hjort,
» M. Bournonville,
» A. Raaschou-Nielsen,
» Lena Tidemand,
» Sigrid Skov,
» Thekla Madsen,
» Signe Møller,
» Johnny Henrichsen,
» Anna Christophersen,
» Dora Norlunde,
» Eleonora Norlunde,
» Asta Nielsen,
» A. Schack-Nielsen,
» Anna Egeberg,
» Anna Ørum,
» Christine Hansen,
» B. Winther,
» Quistgaard-Petersen,
» Johanne Nielsen,
» Valborg Jørgensen,
» Ella Fischer,
» Jensine Sørensen,
» Gerda Henriksen,

Frk. Anna Krebs,
» Kirsten Nielsen,
» Math. Boserup,
» C. Hagstrøm,
» Paula Mørch,
» Thora Schiødt,
» Ella Kæstel,
» Anna Michelsen,
» Anna Arentzen,
» Kirsten Frederiksen,
» Margrethe Kragh,
» Christine Jensen,
» Frida Eggers.

Valdemar Sejr Ambulancen.

Juli 1919—December 1919.

I de første Dage af Juli 1919 afsendte Dansk Hjelpeambulance Komité en ny Ambulance, denne Gang til Estland.

Underhandlingerne med den estniske Regering gennemførtes med det Resultat, at den estniske Regering skulde afholde alle Udgifter med Hensyn til Transport, Forplejning og Bolig for denne Ambulance.

Krigsministeriet og Hærens Lægekorps stillede $\frac{1}{2}$ Feltlazaret til Ambulancens Raadighed og »British Red Cross« gav en Pengehjælp paa 50,000 Kr. Paa et senere Tidspunkt stillede »Britisch Red Cross« en stor Sending Forbindstoffer, Medikamenter og Næringsprodukter til Raadighed for Ambulancen.

Ambulancen blev i alle Maader udmærket udrustet og afgik herfra i Begyndelsen af Juli 1919 under Ambulanceofficer, Kaptajn V. A. C. Klein's Ledelse.

Som Overlæge fungerede de første 2 Maaneder Korpslæge Lundstein, derefter Dr. E. Samuelsen, som assisterende Læger: Dr. Hindse-Nielsen og stud. med. Laurent Christensen.

Frøken Signe Møller gjorde Tjeneste som Oversygeplejerske; med hende fulgte 9 Sygeplejersker:

Frk. Anne Christiansen,
» Karen Henrichsen,
» Mathilde Busch,
» Jenny Møller,
» Sigrid Skov,
» Caroline Olsen,
» Valborg Hjort,
» A. M. Lund og
» Johnny Henrichsen.

Frøken Signe Møller havde været Oversygeplejerske ved Ambulancen i Petrograd, ligesom de fleste af Sygeplejerskerne tidligere havde deltaget i de andre Ambulancer.

Ambulancen rejste pr. Dampers til Reval, hvor den modtoges af Generalkonsul Johansen. I Jernbaneknudepunktet Walk oprettedes et

udmærket Lazaret med Plads til ca. 90 Patienter. Ambulancen arbejdede her i ½ Aar og vendte tilbage i December 1919.

Ifølge en Skrivelse, som Udenrigsministeriet her har modtaget fra det kgl. Konsulat i Reval, var saavel den estniske Regering som den offentlige Mening fulde af Ros over det udmærkede Arbejde Ambulancen havde udrettet ligesom over det smukke indre Forhold ved Ambulancen.

Udgifterne beløb sig ialt til:

48,860 Kr.

I Gager er udbetalt	28,300 Kr.
Udrustning af Personale	3,172 —
Assurance	1,530 —
Diverse Udgifter i Estland	2,867 —
Anskaffelser, Forsyninger, Medicinalvarer etc.	9,556 —
Istandsættelse af laant Materiel	3,435 —
	48,860 Kr.

Komitéen meddeler følgende.

Komitéen blev dannet den 21. August 1920 med det Formaal at hjælpe Syge og Saarede. Protektoratet overtoges af Hds. kgl. Højhed Prinsesse Axel.

I den følgende Tid dannedes der rundt om i Landet 33 Lokalkomiteer. Til Dato er der af Hovedkomitéen og Lokalkomiteerne tilsammen indsamlet 103,659 Kr. 99 Øre.

Desuden blev der i Oktober Maaned (»De gamle Støvlers Dag«) indsamlet ca. 50,000 Par Støvler og 50 Kasser Klæder. Komitéen har desuden modtaget Fødevarer, Medikamenter (til Værdi af omtrent 5000 Kr.) og anden Hjælp i Form af Naturalier og Assistance.

Da Krigen hørte op forholdsvis hurtig, besluttede Komitéen, i Stedet for en oprindelig paatænkt kirurgisk Ambulance, for de indsamlede Penge at udruste en medicinsk Ambulance til Bekæmpelse af Epidemierne i Polen. Ambulancen afgik den 19. November 1920 under Dansk Hjelpeambulance Komité's Ægide, men kom først i Gang i Begyndelsen af 1921. Samtidig overtoges Ambulancens Ledelse direkte af Komitéen.

I Marts 1921 meddelte Overlægen, at Ambulancen, der residerede i Demblin, var fuldt optaget (104 Patienter). Desuden er der ambulant behandlet mange Hundrede Patienter fra Omegnen (en enkelt Dag alene 24), ligesom der er uddelt Medicinalvarer, Klæder o. s. v. til de Syge.

Støvlerne og Tøjet er under fuldt betryggende Former uddelt først af udsendte danske Spejdere, senere af en i Warszawa under Grevinde Ahlefeldt-Laurvigens Forsæde dannet Komité.

Sætter man de nævnte 50,000 Par Støvler til en Værdi af 10 Kr. pr. Par og Klæderne til 5000 Kr. pr. Kasse (sikkert meget lavt beregnet), Medikamenter til 5000 Kr. og anden Hjælp i Form af Naturalier og Assistance til 10,000 Kr., viser det sig, at der indkom ca. 644,000 Kr. til denne Komité.

Dansk
Hjelpe-
komite for
Det Polske
Røde Kors.

Dansk
Sygepleje
Raad.

Besvarer vor Forespørgsel saaledes:

Dansk Sygeplejersaaes Virksomhed har hovedsagelig været at bistaa den danske Hjelpeambulance med Ansættelse af Sygeplejersker; med andre Ord at udvælge blandt de til Ambulancen indkomne Ansøgninger de af vore Medlemmer, som vi har anset for bedst kvalificerede til at paatage sig de til deres Evner stillede Krav indenfor Ambulancens Virksomhed.

I Begyndelsen af 1915 paatog vi os efter Opfordring af den tyske Sygeplejerskeorganisation »Berufsorganisation der Krankenpflegerinnen Deutschlands«, at udvælge 9 danske Sygeplejersker til at arbejde i Østrig.

Vi har til enhver Tid været rede til at være behjælpelig paa ovennævnte Maade, men da vort Arbejde i denne Sag har strakt sig over flere Aar og været saa spredt, ligesom adskillige Mennesker har deltaget deri, er det umuligt nøjagtigt at opgive Værdien af dette Arbejde; dog vil vi anslaa det til ca. 5000 Kr.

De sam-
virkende
danske

Landbo-
foreninger
og Dansk
Kartoffel-
dyrker-
forening.

Ialt er der fra ovennævnte Foreninger afsendt til Wien 120¹/₂ Waggon Levnedsmidler. Heraf

94	Waggoner	Kartofler	tilsammen	1,394,469 kg
1	—	Mel	—	10,030 —
1	—	Byggryn	—	10,030 —
1	—	Saltet Flæsk	—	15,450 —
20	—	Kartoffelvalsemel	—	200,000 —
1	—	Kakao	—	7,000 —
½	—	Margarine	—	5,545 —
½	—	Tørmælk	—	3,715 —
1	—	Saltet Flæsk	—	500 —
		Ost	—	400 —
		Kondenseret Mælk	—	624 Ds
		Mel	—	1,000 kg
½	—	Margarine	—	5,000 —

Værdien af ovennævnte Varer samt Fragt og Udgifter ved Fordelingen i Wien og andre paaløbne Udgifter var

448,756 Kr. 51 Øre.

Finlands
Ambulan-
cen.

Under Borgerkrigen i Finland var der stor Mangel paa Læger og Sygeplejersker, Medicin og Hospitalshjælp. En Kreds af Danske dannede derfor under Røde Kors Ledelse en Komité, som i Løbet af meget kort Tid indsamlede betydelige Beløb, for hvilke der udsendtes en Ambulance til Finland. Ambulancen medførte fuldt Udstyr til 100 Senge og havde foruden disse alt, hvad der var Brug for til et Hospital, baade Personel og Materiel.

Ambulancen gjorde et meget stort og paaskønnet Arbejde og havde som Overlæge Dr. med. Ole Chievitz.

Udgifterne til denne Hjelpevirksomhed andrager ca. 70,500 Kroner.

Som bekendt foranstaltede Fru Karen Stampe Bendix en Fisketoget. Indsamling til Indkøb af Fisk til Wien. Den ydede Hjælps Pengeværdi kan ikke nøjagtig opgives, men maa tilnærmelsesvis fikses til 200,000 Kr.

Der blev sendt til Wien ca. $\frac{1}{2}$ Mill. Pund frosne Fisk og 10,000 Pund Margarine til at stege Fisken i, desuden 4000 Pund Fiskeboller. Forsendelsen skete i 3 Særgodstog i 1920, og i Aar i Maj er sendt ca. 100,000 Pund frosne Kuller.

Desuden er ca. 100 underernærede og syge tyske Børn hjulpet til Landophold, hvilket ogsaa efter Samraad med østrigske Organisationer er sket med 5000 Kommuneskolebørn, ligesom der er ydet Pengehjælp til schwarzwaldske Rekreationshjem og til et Rachitishospital i Wien.

For et Beløb af ca. 1600 Kr., som Dansk Røde Kors havde Hjælp til faaet forærende, blev der ved Frøken C. Lütken ydet en meget Buda-Pest stor Hjælp til nødlidende Børn i Buda-Pest. Nævnte Penge blev, efter at være byttet i ungarske Penge, til et betydeligt Beløb, som bl. a. er anvendt til tuberkuløse Børns Ophold paa ungarske Sanatorier.

Vedrørende syge, underernærede Børns Rekreationsophold i Horserød-
Horserød-
lejren. meddeles følgende:

Under sit Ophold i Flensborg, medens den Internationale Kommission forestod Styret i de to slesvigske Afstemningszoner, saa Mrs. Bruddenell Bruce, gift med den Internationale Kommissions Generalsekretær, at der navnlig i Flensborg fandtes en Mængde tuberkuløse og underernærede Børn, der trængte til Rekreationsophold og Pleje. En anonym Pengegave muliggjorde Mrs. Bruce's Plan om at skaffe nogle af disse Børn Lejlighed til at opnaa Helbredelse i Danmark, og efter at Justitsministeriets Tilladelse til at benytte et Par af Barakkerne i Horserød Lejren var indhentet, paabegyndtes den 15. Juli 1920 en Virksomhed i disse Barakker, hvor fattige, syge og underernærede Børn fra Flensborg fik Helbredelse og Rekreation, ligesom enkelte Voksne ogsaa fik Adgang til at søge Helbredelse ved Ophold i Barakkerne. Særlig Bladene, »København«, »Nationaltidende« og »Berlingske Tidende«, hvor navnlig Redaktør Fru Charlotte Haslund varmt interesserede sig for Arbejdet, støttede Planen ved gennem Henvendelse til Offentligheden at bede om Hjælp i Form af Tøj til de fattige Børn. Da de Midler, der var stillet til Barakkernes Raadighed i Slutningen af September, var op-

brugte, overtog »Den sønderjydske Fond« efter forudgaaende Forhandling med Mrs. Bruce fra 1. Oktober Driften af Helbredelsesinstitutionen, idet Justitsministeriet gav Tilladelse til, at de to Barakker — Flensborg-Barakken kaldet — benyttedes i nævnte Øjemed indtil Udgangen af Januar Maaned 1921.

I Gennemsnit har der i Tidsrummet fra 15. Juli 1920 til 31. Januar 1921 opholdt sig i Barakken 8 Voksne og 44 Børn, saaledes at der har været flest i Juli, August og September Maaned 1920.

Udgifterne ved Barakkens Drift har beløbet sig til ca. 39,000 Kr. og disse er dækkede paa følgende Maade:

Mrs. Brudenell-Bruces Tilskud til Barakken repræsenterer en Værdi af kontante indsamlede Midler af	ca. 5,000 Kr.
Dels af for andre indsamlede Midler indkøbte, dels skænkede Beholdninger af Fødemidler og Klæder »	10,000 —
Ved forskellige Bidrag under Flensborg-Barakkens Drift er der yderligere indkommet dels som kontant dels i Form af Fødemidler og Klæder »	4,000 —
	ca. 19,000 Kr.
Den sønderjydske Fonds Tilskud udgør »	20,000 —
	Ialt ca. 39,000 Kr.

Det bemærkes, at de i Barakken værende Børn i Konfirmationsalderen, ialt 7, blev forberedt og konfirmeret i Tikøb Kirke den 12. December 1920.

Husmoder- ringen. Paa Initiativ af Læge Fru Johanne Klein dannedes i Januar 1920 Husmoderringen med det Formaal at lindre den øjeblikkelige Nød blandt Husmødre i Wien og med den Mulighed for Øje, at disse ved Brevveksling med Husmoderringens Medlemmer i mange Tilfælde kunde faa vedvarende Hjælp.

Gennem Artikler i Dagspressen opfordrede Fru Klein Husmødre herhjemme til at indsende Pakker med Levnedsmidler og Klæder, Afsenderens Adresse, samt om muligt et Brev med nogle venlige Ord paa tysk til den ukendte Modtager i Wien.

Pakkerne indsendtes til Husmoder-Ringens Indsamlingssteder her i Byen, hvorfra de saa senere afsendtes til Wien, hvor Uddelingen foretoges under Ledelse af Fru Marianne Hainisch, den nuværende østrigske Præsidents Moder.

Der blev ialt afsendt tre Jernbanewaggoner med ca. 45,000 kg Pakker, indeholdende Levnedsmidler og Klæder. Værdien heraf blev af sagkyndige anslaaet til henimod 200,000 danske Kroner. Værdien af den Hjælp, der vedvarende ydes af danske Husmødre, som, paa Opfordring af Fru Klein gennem det Brev, der fulgte med mange af Pakkerne, er kommen i Forbindelse med Familier i Wien, kan naturligvis ikke beregnes — men den er næppe ringe.

Stiftsskriver ved Roskilde Domkirke Etatsraad Hiort-Lorenzen begyndte i Slutningen af 1915 en Indsamling til nævnte Formaal.

Efter Etatsraadens Død har dennes Søn, Formand for Lands-overskatteraadet, Frederik Hiort-Lorenzen, fortsat Indsamlingen, hvorom der meddeles følgende:

Indsamlingens Hjelpearbejde foretoges i Forbindelse med en Uddelingskomité i Haderslev, hvorunder sorterede særlige Uddelingskomitéer i Sønderborg, Aabenraa, Tønder og Flensborg. Disse Uddelingskomitéer havde igen en Kreds af Tillidsmænd spredt over hele Sønderjylland.

En anden Del af Hjelpearbejdet foregik med den nordslesvigske Kvindeforening som Mellemed.

Endvidere blev der af Indsamlingen her i Landet indkøbt betydelige Mængder af Fødemidler, som oversendtes til danske Undersaatter syd for den gamle Grænse, ligesom der ogsaa her indkøbtes en Del Træsko, der ligeledes oversendtes.

Endelig blev der ogsaa, dels under Krigen, dels og navnlig efter Vaabenstilstanden, af Indsamlingen udbetalt direkte Understøttelser til fattige Nordslesvigere, der havde taget Ophold i Kongeriget.

Værdien af den Indsamlingen til det krigshærgede Sønderjylland og dets Befolkning ydede Hjælp fordeler sig paa følgende Maade:

Understøttelser i Penge udbetalt gennem Uddelingskomitéen i Haderslev til faldne Nordslesvigeres Efterladte og andre trængende, navnlig krigsramte i Sønderjylland	821,000 Mark	420,450 Kr.
Understøttelser udbetalt gennem Den nordslesvigske Kvindeforening	115,000 Mark ca.	66,100 —
Understøttelser i Penge udbetalt af Indsamlingen til nødlidende Sønderjyder, under Ophold her i Landet . . . »	(heri ikke tilbagebetalte Laan 2428 Kr.)	74,400 —
Forskellige Fødevarer, indkøbte her i Landet og oversendte til Danske i Sønderjylland »		10,550 —
Et Parti Kapsko indkøbte og oversendte til Uddeling til trængende Unge i Sønderjylland »		3,100 —
Tilskud til Københavns Kommunalærerforenings Feriekolonier til Bestridelse af Udgifter ved et Antal sønderjydske Børns Ophold paa Kolonierne »		10,000 —
Administration »		2,900 —
Ialt	ca. 587,500 Kr.	

Kristelig Forening for unge Mænd skriver saaledes:

K. F. U. M

1. K.F.U.M.-Sekretærernes Arbejde i Krigsfangelejrene.

Liste over Sekretærer udsendt til Krigsfangelejre:

1. Cand. theol. Erik Christensen, Efteraar 1916 Rusland,
2. — Stubbe Teglbjerg, Efteraar 1916 Østrig,

3. Missionær Oluf Høyer, Februar 1917 Tyskland,
4. Cand. theol. A. Busch, Juni 1917 Østrig,
5. Pastor H. O. Juhl, Efteraar 1917 Tyskland,
6. Cand. theol. H. Høgsbro, Efteraar 1917 Tyskland,
7. Pastor Marius Hansen, Efteraar 1917 Tyskland,
8. Ingeniør F. W. Haugsted, Januar 1918 Rusland,
9. Cand. theol. Ch. Nedermark, Januar 1918 Rusland,
10. — H. Rosting, April 1918 Frankrig,
11. — E. J. Paulsen, April 1918 Frankrig,
12. — Kn. Hee Andersen, December 1918 England.

Arbejdet afsluttedes for Danmarks Vedkommende den 1. Maj 1919.

Da Arbejdet væsentlig var af aandelig Art, lader den ydede Værdi sig ikke omsætte i Penge, men det bemærkes, at den danske Komité's Budget ialt beløb sig til ca. 140,000 Kr.

Naar Beløbet ikke er blevet større, skyldes dette især, at den danske Komité for de i Tyskland arbejdende Sekretærer's Vedkommende kun har skullet betale Løn; hvorimod alle Udgifter til Sekretærerne's Rejse mellem Lejrene, »Kærlighedsgaver«, Musikinstrumenter o. s. v. er uddrejet af amerikanske Midler.

I de øvrige Lande har den danske Komité derimod ogsaa maattet betale saadanne Udgifter.

2. I Maanederne efter Vaabenstilstanden, da de allierede Soldater paa Hjemvejen fra Fangelejrene passerede Danmark, stillede Udvalget for K.F.U.M.'s Soldatermission sine Soldaterhjem til Raadighed i følgende Lejre: Høvelte, Sandholm, Krudttaarnslejren, Baggersmindelejren, Længstehøjlejren, Skovlejren, Ulleruplejren og Skovbatterierne, ialt 8 Steder. For adskillige af disse Lejres Vedkommende maatte der ansættes nye sprogkyndige Ledere af Soldaterhjemmet, de Uger eller Maaneder Lejren var besøgt af allierede Soldater. Denne Gæstfrihed var det K.F.U.M. en stor Fornøjelse at yde. Den blev muliggjort derved, at vor egen Sikringsstyrke netop havde forladt de nævnte Lejre.

3. For franske og engelske Marinesoldater har K.F.U.M. haft følgende Arrangementer:

- a) Adgang til Soldaterhjemmet i K.F.U.M.'s Bygning, Gothersgade 115, K, hvor en stor Sal stod til de fremmede Gæsters Raadighed og Underholdninger og Traktementer arrangeredes.
- b) Foyer du Marin (Soldier's Home) paa Langeliniekajen, som i over eet Aar under K.F.U.M.'s Ledelse var flittigt besøgt af engelske og navnlig franske Marinere. Dette Hjem blev først ophævet, da The Red Triangle Hospitality League ønskede at overtage det og siden byggede Barakken ved Østervold.
- c) I Haderslev og Sønderborg samt tre Steder i Flensborg (Toosbygade, Duborg Kaserne og Mørvig) aabnede K.F.U.M. Soldaterhjem for franske og engelske Soldater under Plebiscit Perioden.

4. K.F.U.M. Spejderne har haft et stort og kærdokument Arbejde:

- a) ved Modtagelse af Krigsfanger og senere af Wienerbørn.
- b) ved Indsamlingen til Polen.
- c) ved at starte (K.F.U.M. Spejdernes Frederiksberg Division) den saakaldte Skoleindsamling under Kollegahjælpen.

Ialt 75 Vogne med Fødevarer og Tøj og en Del Medikamenter. Vognenes Værdi var forskellig, men kan vel gennemsnitlig ansættes til ca. 15,000 Kr.

En Skibsladning paa godt 30 Tons Fødevarer sendtes til Rheims.

Endelig er der til danske Kolleger fremskaffet op mod 1000 Adresser paa Kolleger i Udlandet, som hver har faaet Pakker tilsendt gennem Røde Kors. Værdien af disse Pakker er meget betydelig, men kan ikke opgives.

L. Y. M. Under Bogstaverne L.Y.M.'s Menighedsindsamling har Lægmands Ydre Missionen, som det fremgaar af nedenstaaende Indberetning, indsamlet 61,514 Kr. 95 Øre (som til 12. April var steget til 70,361 Kr.) foruden at der i Fødevarer og Klæder er modtaget en hel Del, som omsat i Pengeværdi andrager ca. 30 a 35,000 Kr., ialt er der altsaa til L.Y.M. indkommet ca. 100,800 Kr. Fordelingen er pr. 19. Februar 1921 foregaaet saaledes:

6000	Kr. til Østrig
5000	» - Ungarn
3000	» - Polen
1000	» - Belgien
7000	» - Tyskland
8000	» - Frankrig.

Der bliver for Størstedelen købt Levnedsmidler herhjemme og sendt til de forskellige Steder. Der bliver dog sendt kontante Penge til Frankrig (Rheims) og Belgien (Liège). Alt gaar gennem de lutherske Menigheder paa paagældende Steder.

De 7000 Kr. til Tyskland fordeles saaledes:

20,000 Mark til Bodelschwinghs kendte Anstalter i Bethel ved Bielefeld,

10,000 Mark til Franckes berømte Vajsenhus i Halle.

Begge disse Institutioner har som bekendt haft stor Betydning for dansk kirkelig Filantropi, og begge lider for Tiden stor Nød, Resten af de 7000 Kr. gaar til Leipzig.

Til Polen er der hovedsagelig sendt Medikamenter.

Indsamlingen fortsættes stadig, og vi haaber, at der f. Eks. i Paa-sken vil blive indsamlet en Del Penge i de forskellige Kirker rundt om i Landet.

Medicin til For et Beløb af 17,881 Kr. 10 Øre indkøbte Dansk Røde
Wien. Kors, fortrinligt assisteret af Apotheker Barfoed ved Rigshospitalet, Medicin og Levertran, som skænkedes til Hospitaler i Wien.

Oddfellow. Ordenen har opgivet, at der er indsamlet 308,085 Kr., men bemærker, at det vides, at der er givet betydelig større Beløb,

»man kvier sig indenfor Broderskabet ved at give Oplysning, gaaende ud fra det gamle Ord, at den højre Haand skal ikke vide, hvad den venstre giver«.

I Slutningen af 1919 samlede danske Sygeplejersker For-Sygeplejerbindsager, Børnetøj m. m. til Hospitaler i Wien og Budapest, skernes og denne Indsamling fortsattes og udvidedes i 1920 under Le-Indsamling. delse af Frk. Cecilie Lütken.

Der afsendtes i Løbet af Vinteren og Foraaret 6 Waggoner med Forbindinger, Klæder, Fødemidler, Levertran og Medicin til en Værdi af ca. 100,000 Kr.

Nogle Hundrede Kilo Tøj var fra Island, Resten fra forskellige Dele af Danmark, mest dog fra København. Desuden indkom 13,116 Kr. 04 Øre kontant. For dette Beløb indkøbtes Levertran, kondenseret Mælk, Æther, Sæbe, Lagner, Vat o. s. v., ligesom et kontant Beløb fordeltes til forskellige Børnehjem og Plejestationer i Wien og Klagenfurt.

Forsendelsen skete gennem Dansk Røde Kors Pakkeafdeling.

Komitéen oplyser:

- 1917 blev fra de danske Fagforeninger indrettet en Koloni for tyske Børn i Hulerød. I denne Koloni var ca. 100 tyske Børn. Frk. v. Schacky bragte samme Aar ca. 100 tyske Børn herop i Pleje. Komiteen for tyske Børns Ferieophold i Danmark.
- 1918 havde Fagforeningerne et lignende Antal tyske Børn i Feriehjem heroppe. Frk. v. Schacky bragte dette Aar 375 tyske Børn herop.
- 1919 udvidede Fagforeningerne deres Aktion til ogsaa at anmode private Familier om at tage tyske Børn i Pleje for tre Maaneder, og fra 1. Juli til 31. December var ca. 3000 tyske Børn i Danmark. Fra disse 3000 er de 775 Børn før den 1. Juli kommen herop gennem Frk. v. Schacky.
- 1920 fortsattes denne Aktion uforandret. I private Familier blev i dette Aar 4330 tyske Børn optaget. I Feriekolonier var optaget af disse for Børnekomitéens Regning 240 tyske Børn i 6 Uger. Nakskov Kommune 80 Børn i 8 Uger. Private Hjem under Komitéens Protektion ca. 300 Børn. Desuden var efter Ansøgning fra Komitéen 80 døvstumme Børn anbragte paa Statens Døvstummeanstalter i 5 Uger.

Fra 1. Januar 1919 indtil nu har ca. 4000 tyske Børn nydt Gæstfrihed i Danmark (90 Døvstumme iberegnet).

Komitéen har ca. 1½ Aar sendt for 130,000 Kr. Levnedsmidler til tuberkuløse Børn i Sachsen.

Der er afholdt 2 Julefester i Berlin for 4000 Børn, der har været i Danmark. Udgifter hertil 18,000 Kr.

Indtil November 1920 var »De samvirkende Fagforbund« den Organisation, der finansielt bar hele Aktionen.

Fra »De samvirkende Fagforbund« valgtes I. P. Nielsen som Leder af Aktionen og Ansvarshavende. Som praktisk Leder antoges Frk. v. Schacky. Frk. v. Schacky maatte paa Grund af Sygdom fratræde i Oktober 1920, og i hendes Sted er antaget Frk. A. Miecke. I. P. Nielsen er stadig Formand for Komitéen, der nu er en Underafdeling af den i November 1920 stiftede »Fælleskomité for Hjælp til de krigshærgede Lande«.

Børnene er kommen fra hele Tyskland.

Det normale Ophold har været 3 Maaneder. Da Plejeforældrene næsten uden Undtagelse har beholdt Børnene længere, kan Gennemsnitstiden sættes til 5 Maaneder.

Børnenes Optagelse i de danske Plejehjem har uden Undtagelse skabt Glæde og Tilfredshed hos Plejeforældrene. Mange Taarer er fældede paa Københavns Hovedbanegaard, naar Børnene skulde rejse hjem.

Gennem denne Børneaktion er knyttet Tusinder af Baand mellem danske og tyske Hjem.

Børnene, der er kommet herop, er blevet klædt paa, dels paa Komitéens Regning — 53,000 Kr. — og dels ved private Indsamlingers Tilskud, fra Kommuner o. s. v. — 92,000 Kr.

Fra Komitéen er der sendt Østrig Levnedsmidler for 325,000 Kr.

Den
sønder-
jyske
Fond.

Som en Virksomhed, der i høj Grad har været forårsaget ved Verdenskrigen, maa nævnes Sønderjysk Fonds betydelige Arbejde. Endskønt en Del af de administrerede Midler er kommet de Sønderjyder til Gode, som lykkeligvis atter blev Danske, maa man dog med fuld Ret kunne nævne denne Virksomhed som en Del af Danmarks Hjælp til de krigshærgede Lande.

Sønderjysk Fond meddeler følgende:

I Slutningen af Aaret 1918 blev det besluttet at danne Den sønderjyske Fond for i Anledning af den tilstundende Genforening med Sønderjylland at tilvejebringe Midler til Gennemførelse af et Arbejde paa at lindre Krigens ulykkelige Følger i dette Land.

I Tiden indtil Udgangen af 1920 indkom der til Fonden dels ved direkte Bidrag saavel her i Landet som fra Danske Verden over, dels ved forskellige Arrangementer, som ved Bestyrelsens Foranstaltning blev iværksat i nævnte Tidsrum, et Beløb af over 7 Mill. Kr. i Kontanter, hvorhos der af Danske i de Nordamerikanske Fristater foruden store Pengebidrag modtoges en meget betydelig Sending af Beklædningsgenstande, ligesom der af Fonden her i Landet indsamledes store Mængder Beklædningsgenstande og Fødevarer.

Fondens Virksomhed med Hensyn til sønderjyske Krigsfanger.

I Begyndelsen af 1919 blev Fonden af Udenrigsministeriet og Justitsministeriet anmodet om at modtage, beklæde, midlertidig indkvartere og

videresende til deres Hjem de sønderjydske Krigsfanger i Ententelandene, som efter Anmodning fra den danske Regering skulde hjemsendes til Sønderjylland over Danmark.

Der ankom til Landet ialt 5422 Krigsfanger fordelt paa 36 Transporter, der blev dirigeret dels til København med Nabokommuner, dels via en Række danske Provinsbyer.

Fonden tilrettelagde de festlige Modtagelser, der fandt Sted saavel her i Byen som andetsteds. Særlige Fester blev her afholdt af Rigsdagen og Kommunalbestyrelsen samt af enkelte private Institutioner. I Provinsbyerne af de paagældende Byraad.

Paa Fondens Foranledning blev de beklædt, indkvarteret hos private, forsynet med Lomme- og Rejsepenge til Hjemrejsen, ligesom der i mangfoldige Tilfælde af deres Værter blev medgivet dem ikke ubetydelige Forsyninger af Levnedsmidler, for hvis Udførsel, der var fremkaffet særlig Tilladelse.

Fra England	kom ialt 2099 Krigsfanger fordelt paa 10 Hold					
» Frankrig	» »	2362	—	—	»	10 —
» Amerika	» »	672	—	—	»	4 —
» Ægypten	» »	165	—	—	»	1 —
» Portugal	» »	24	—	—	»	3 —
» Indien	» »	26	—	—	»	3 —
» Belgien	» »	8	—	—	»	1 —
» Rusland	» »	1	—	—	»	1 —
» Serbien	» »	65	—	—	»	3 —

Ialt 5422 Krigsfanger fordelt paa 36 Hold

Omkostningerne ved Krigsfangernes Modtagelse og Hjemsendelse fordeler sig paa følgende Maade:

	Kr.	Kr.
Kommunernes Udgifter i Anledning af Modtagelser		ca. 180,000
Udgifter ved indkøbt Beklædning	ca. 485,000	
Værdien af indsamlede Beklædningsgenstande ..	45,000	
		- 530,000
Værdien af Indkvartering hos private i gennemsnitlig 2 Dage		
à 5 Kr.		- 50,000
Værdien af Levnedsmidler indkøbt og indsamlet		
af Fonden	ca. 25,000	
Værdien af Fødemidler som Gave fra Indkvarteringsværter	25,000	
		- 50,000
Udbetalte Rejsepenge		- 120,000
	Ialt....	ca. 930,000

hvoraf Staten har refunderet Fonden et Beløb af 650,098 Kr.

I ovenstaaende er ikke medregnet de Udgifter, som Staten direkte har afholdt i Anledning af Krigsfangernes Hjemsendelse m. v. u d o v e r de nævnte 650,098 Kr., hvilket Beløb udgør 575,762 Kr. 69 Øre.

Fondens Hjælpevirksomhed i Sønderjylland.

Fondens Arbejde paa at lindre Krigens ulykkelige Følger i Sønderjylland i Tiden indtil Udgangen af 1920 fordeler sig paa følgende Maade:

Kr.

1) Egentlige Understøttelser i Penge til hjemvendte Krigsdeltagere og andre særlige Krigsramte	ca. 1,121,000
2) Værdien af indkøbte Beklædningsgenstande til Sønderjylland	ca. 204,000
Fra Fondens Indsamlingskomité i de nord-amerikanske Fristater	- 700,000
Værdien af her i Landet indsamlede Beklædningsgenstande	- 1,750,000
	- 2,654,000
3) Fødemidler til Sønderjylland.	
Værdien af indkøbte og oversendte Fødemidler	ca. 102,000
Værdien af de af Fonden indsamlede som Gave oversendte Fødemidler	- 240,000
Værdien af Gaver fra private Givere til bestemte Modtagere	- 1,683,000
	- 2,025,000
4) Udgifter til Helbredelse af syge Sønderjyder herunder tuberkuløse Patienter	340,000
5) Invalidforsorgen.	
Herunder den i Samarbejde med Dansk Røde Kors og Staten oprettede Krigsinvalideskole i Sønderborg til Krigsinvaliders kirurgiske Behandling og Forsyning med Protheser samt Genopklæring. Udgifter indtil Udgangen af 1920 er	ca. 212,000
6) Børneforsorgen.	
Dels ved Tilvejebringelse af midlertidig Landophold for svagelige Børn, dels ved Oprettelse af og Tilskud til egentlige Børnehelbredelsesanstalter og Børnehjem er der indtil Udgangen af 1920 anvendt	- 270,000
(Herunder medregnet Fondens Tilskud ca. 20,000 Kr. til flensborgske Børns Ophold i Horserød, jfr. særlig Beretning).	
7) Hjælp til krigspaavirkede sønderjydske Kvinder dels ved Tilvejebringelse af midlertidigt Ophold og dels ved Tilskud til egentlige Hjælpeinstitutioner	66,000
8) Hjælp til Blinde og Døvstumme	- 6,000
9) Understøttelser til unge krigspaavirkede Sønderjyders Undervisning	- 220,000
10) Tilskud til Anskaffelse af ny Kirkeklokker til Sønderjylland i Stedet for de til Krigsbrug nedtagne	200,000
At overføre	7,114,000

	Overført	Kr. 7,114,000
11) Til forskellig anden Hjælp, herunder til Anskaffelse af Flag, til Indkøb af Sengemateriel, Tilskud til Mindetavler, Hjælp til krigsramte Kniplersker i Tønderegnen m. v.	-	94,000
12) Til Administration	-	56,000
	Ialt...	ca. 7,264,000

Endvidere har Fonden som Garantikapital stillet et Beløb paa	Kr. 300,000
til Raadighed for den nordslesvigske Hjælpekasse, der yder Driftslaan til hjemvendte Krigsdeltagere for derved at genrejse deres civile Virksomhed.	
I Studielaan til sønderjydske Studerende er der af Fonden ydet ialt	145,000
Endelig er der ligeledes i Form af Laan ydet Hjælp til for skellige velgørende Institutioner, Skoler m. v. i de sønderjydske Landsdele ialt til et Beløb af	ca. 159,000
	Ialt... ca. 604,000

Den samlede Værdi af den Hjælp, som gennem Fonden er ydet dels de sønderjydske Krigsfanger og dels den sønderjydske Befolkning for at lindre Krigens ulykkelige Følger i Sønderjylland, udgør herefter ialt:

	Kr.
Hjælp til sønderjydske Krigsfanger	ca. 930,000
Hjælp til den sønderjydske Befolkning m. v. samt yderligere Hjælp i Form af Laan ialt ca. 604,000	Kr... - 7,264,000
	Ialt ca. 8,194,000

Fonden fortsætter stadig sin Hjelpevirksomhed i Sønderjylland Nord som Syd for den nye Grænse.

Den store Virksomhed, som Wienerbørnkomitéen har udfoldet, har vi desværre ikke faaet andre Oplysninger om, end de som fremgaar af Oplysningerne fra den danske Stat.

Kaptajn, Skuespiller Chr. Schrøder har særlig i Wien udfoldet en meget stor Virksomhed, om hvilken der ikke findes nærmere Oplysninger.

Som nævnt i Indledningen er det ikke lykkedes at skaffe alle de Oplysninger, vi gerne vilde have haft, og megen Hjælp er ogsaa ydet under saa private Former, at Offentligheden enten ikke eller kun ufuldstændigt kender dem, saaledes kan nævnes at foruden de mange Børn, som har faaet gratis Rejse ind i Landet, er der i tusindvis, som har været heroppe, inviterede af danske Hjem, som har betalt Rejserne selv, desuden har et

meget stort Antal Børn opholdt sig her i 4 a 5 Maaneder, ja lige til et Aar, saaledes at den Beregning, som findes paa Side 4, ikke vil holde Stik, men maa forøges med et betydeligt Beløb, som skønsmæssigt her ansættes til $1\frac{1}{2}$ Mill. Kr. Blandt saadanne Børn kan nævnes mange tusinde sønderjydske Feriegæster og en Del Børn af danske Forældre i Hamborg.

En stor Virksomhed som »Nordkors«, der udelukkende beskæftigede sig med tyske Krigsfanger i Sibirien, kan ikke finde Omtale her, da alle Udgifter hertil er betalt af Tyskland, men det maa dog erindres, at meget Arbejde her er ydet af danske Kræfter, og at Betalingen i mange Tilfælde har været den Glæde, som fulgte med at kunne hjælpe Krigsfangerne under de fortvivlede Forhold, hvorunder de levede.

Rektor Zahles Rejser til de forskellige Krigsfangeleire i Udlandet, hvor det lykkedes at faa oprettet Skoler o. s. v. er ogsaa en Virksomhed, hvis Værdi ikke kan omsættes i Penge.

Dansk Røde Kors egen Virksomhed har, som tidligere nævnt, ikke i direkte Pengeværdi kunnet staa Maal med de mange andre Virksomheder, men om disse tør det siges, at det paa en eller anden Maade er ved Dansk Røde Kors' Assistance, at denne Hjelpevirksomhed er udført.

Det vil derfor næppe kunne anses for ubeskedent, om vi til Slut redegør i korte Træk for nogle af Dansk Røde Kors egne Kontorers Virksomhed.

D. R. K.' Udsendte i Begyndelsen af 1918 en Beretning om Virksom-Krigsfange-heden, hvorefter anføres:

afdeling.

Efterat »Røde Kors Krigsfangeafdeling« har været i Virksomhed i ca. 4 Aar, er der med Bistand af Det statistiske Departement udarbejdet nedenstaaende Oversigt over Krigsfangeafdelingens Virksomhed paa Grundlag af det gennem Aarene indsamlede Materiale.

Røde Kors Krigsfangeafdeling begyndte sin Virksomhed den 4. Oktober 1914 under ret beskedne Forhold, men efterhaanden som Forholdene krævede det, udvidedes Rammerne for Virksomheden mere og mere. Arbejdet maatte fordeles mellem forskellige Afdelinger, snart udskilte efter nationale Linier, snart udsondrede fra den øvrige Virksomhed som Specialomraader. Desuden maatte der fra Grunden af opbygges vidtløftige Kartotheke, da dette viste sig nødvendigt for overhovedet at overkomme det store Antal Forespørgsler.

Krigsfangeafdelingen oprettedes paa Foranledning af en telegrafisk Anmodning af 3. Oktober 1914 fra den Internationale Komité for det Røde Kors i Genève til det danske Røde Kors om at overtage Oversendelse af Korrespondance og Tilvejebringelse af Oplysninger, for saa vidt

angik Krigsfanger fra Østfronten. Efter Aftale med den nævnte Komité overtog Krigsfangeafdelingen Østfronten for tyske og russiske Krigsfangers Vedkommende, hvortil senere kom tyske Fanger paa den rumænske Front. Men iøvrigt har Afdelingen udover denne Virksomhed ogsaa, hvor Forholdene anbefalede det, beskæftiget sig med andre Fanger, navnlig i meget stort Omfang med østrig-ungarske Fanger i Rusland og russiske Fanger i Østrig-Ungarn.

Den fungerende Formand for det danske Røde Kors, Stabslæge Meyer, indledede og tilsaa Arbejdet, som fra den beskedne Begyndelse i Frederiksgade voksede op og antog saa betydelige Dimensioner som nedenfor anført. Fra med. Marts 1915 til Begyndelsen af Februar 1917 ledede Konferensraad Dithmer Krigsfangeafdelingen, som derefter overgik til og lededes af kgl. Kommissarius, Kammerlæge Linnemann.

For samtlige de til Fordel for Krigsfanger virkende 4 Afdelinger under det danske Røde Kors har Hs. kgl. Højhed Prins Valdemar overtaget Præsidiet.

I Februar 1917 oprettedes under Ledelse af Konferensraad Dithmer, senere af Oberstløjtnant Philipsen, »Røde Kors Centralbureau«, som, foruden Overledelsen af de i Petrograd, Berlin og Wien, senere ogsaa i Paris, oprettede Kontorer, bl. a. overtog Udsendelsen af Delegationer til Fangelejrene og fungerede som Mellemed mellem Udenrigsministeriet og de enkelte Krigsfangeafdelinger i alle Sager af diplomatisk eller politisk Betydning. Ligeledes udskiltes, fra April 1917, Virksomheden vedrørende Forsendelse af Pakker til Krigsfanger som særskilt Afdeling under Ledelse af Direktør B. Dessau. Røde Kors Bog-Afdeling, hvis Formand var Professor Harald Høffding, har stedse udgjort en Afdeling for sig. Disse 3 Afdelingers Virksomhed omfattes ikke af nærværende Meddelelser.

Da Virksomheden i Efteraaret 1917 naaede sit Højdepunkt, var de løbende Sager fordelt mellem følgende 5 større Afdelinger:

Russisk Afdeling (herunder som Underafdeling Litauen),
Tysk Afdeling (herunder Østrig-Ungarn),
Penge-Videreforsendelsesafdelingen,
Breve-Videreforsendelsesafdelingen og
Telegram-Afdelingen.

Under de tvende førstnævnte Afdelinger har, til Dels i særlige Underafdelinger, været behandlet Sager vedrørende Tyrkiet, Bulgarien, Rumænien, Serbien, Polen, Italien, Frankrig, England og Amerika.

I Aaret 1915 var Antallet af ankomne Breve ca. 251,000 eller ca. 688 om Dagen, men Antallet var i Løbet af Aaret stærkt stigende, i første Kvartal ankom saaledes knap 500 Breve pr. Dag, i de 2 følgende Kvartaler steg Antallet til 600—650 daglig, for i sidste Kvartal at naa op over 1025 pr. Dag. Det daglig ankommende Antal Breve var i Aaret 1916 gennemsnitlig 1175, og i Løbet af dette Aar ankom der ialt ca. 429,000 Breve eller ca. 70 pCt. flere end Aaret forud. I Aaret 1917 indkom over ½ Million Breve (501,500) eller ca. 1370 om Dagen. Virksomheden var saaledes i dette Aar fordoblet, sammenlignet med 1915.

Set fra den daglige Drifts Side er Forøgelsen af Arbejdet dog langt

større; i April Maaned 1915 ankom der ca. 13,350 Breve eller ca. 445 om Dagen, men i November 1917 ca. 48,350 eller 1612 om Dagen eller over $3\frac{1}{2}$ Gang saa mange. Det daglige Brevantal varierer ret betydeligt, undertiden paa Grund af Afbrydelser i Jernbanetrafik eller andre særlige Omstændigheder. Det største Antal Breve, modtagne paa en og samme Dag, har været ca. 10,000.

Røde Kors' Virksomhed som det neutrale Mellemed mellem Fanger (Krigs- eller Civilfanger) og Slægt og Venner i Hjemmet giver sig naturligvis Udtryk paa mangfoldig Vis og de nedenanførte Tal, der er hentede fra Virksomheden i 1917, gør ikke Krav paa udtømmende at kunne belyse hver enkelt Side af den brogede Mangfoldighed, ligesom Tallene altid kun vil være Minimumstal, naar det gælder at belyse Virksomheden. Thi medens den ene Sag for saa vidt er lige til, giver den anden maaske Anledning til vidtløftig Korrespondance, som det ikke lader sig gøre at presse ind i Rammerne for en Statistik.

En meget stor Del af Krigsfangeafdelingens Virksomhed bestaar i at videreforsende de fra den ene krigsførende Magt kommende Breve til Fanger inden for den anden Magts Omraade.

Af saadanne Breve besørgedes i 1917 ca. 315,600, hovedsagelig mellem Tyskland og Østrig-Ungarn paa den ene Side og Rusland og Rumænien paa den anden Side. I runde Tal er Virksomheden paa dette Omraade anført nedenfor:

til Rusland fra Tyskland	92,000
- — - Østrig-Ungarn	66,500
- — - andre Lande	1,300
ialt til Rusland	159,800
fra Rusland til Tyskland	81,200
- — - Østrig-Ungarn	45,800
- — - andre Lande	4,700
ialt fra Rusland	131,700
til Rumænien fra Tyskland og Østrig-Ungarn	400
fra Rumænien til Tyskland og Østrig-Ungarn	400
fra Tyskland til Civilfanger	20,900
fra Østrig-Ungarn til Civilfanger	2,400
ialt Videreforsendelser	315,600
Desuden Svar til Slægtninge angaaende Videreforsendelser	11,400

Videreforsendelserne til Rusland udgør over Halvdelen (50,6 pCt.) af alle Forsendelserne, og næsten 42 pCt. er Forsendelser fra Rusland til Tyskland og Østrig-Ungarn. Over 23,000 eller 7,4 pCt. er Forsendelser til Civilfanger, hovedsagelig fra Tyskland. Videreforsendelserne fra og til Rumænien udgør kun 800 ialt og spiller saaledes kun en ret underordnet Rolle.

De ca. 315,000 Videreforsendelser har, som ovenfor anført, givet Anledning til en Del Korrespondance. Der blev fra Krigsfangeafdelingen

i Aaret 1917 afsendt 11,400 Svar i Anledning heraf, hvilket udtrykt i Tal vil sige, at omtrent hver tredivte Videreforsendelse har medført Afsendelse af et Brev derom.

En anden Side af Røde Kors' Virksomhed bestaar i Modtagelse af Forespørgsler om Fanger med den deraf følgende Undersøgelse hos Søsterorganisationerne i Udlandet, hos Myndighederne eller hos Kammerater og Fanger eller andre, der kunde tænkes at kunne give Oplysninger, samt Besvarelse af saadanne Forespørgsler.

De nedenstaaende Tal belyser Virksomheden paa dette Omraade for Aaret 1917.

1. Forespørgsler til Røde Kors	
i Rusland	14,350
i Tyskland	1,050
i Østrig-Ungarn	1,100
i Rumænien	2,000
	18,500
2. Forespørgsler til Myndigheder	
i Rusland	100
i Tyskland	450
	550
3. Forespørgsler til Postbureauer, til Kammerater og Fanger	13,800
	ialt Forespørgsler 32,850
4. Svar til den oprindelige Forespørger	17,300
Svar til Forespørger med Fangens Adresse	4,000
	ialt Svar . . . 21,300
5. Anmodninger om Dødsattester	1,425
Afsendelse af Dødsattester	333
	ialt . . . 1,758

Oversigten viser, at Virksomheden paa dette Omraade omfatter næsten 33,000 Forespørgsler, for de tre Femtedeles Vedkommende til Afdelinger af Røde Kors i Udlandet, men ellers overvejende til Kammerater og Fanger i Udlandet (næsten 14,000). Det vil videre ses, at 21,000 Svarskrivelser, for de 4000's Vedkommende med Adresser, i den Anledning er udsendt fra Røde Kors.

Som det nødvendige Hjælpemiddel for denne Gren af Virksomheden har Afdelingen udarbejdet vidtløftige Kartotheker, hovedsagelig paa Grundlag af de Lister over Fanger, der modtages fra de forskellige Myndigheder.

Som det vil ses af nedenstaaende Oversigt, er der udarbejdet 16 forskellige Kartotheker, indrettede med den daglige Virksomheds Krav for Øje. De fleste af Kartothekerne er indrettede efter Fangernes Nationalitet, som alfabetiske Registre over dem, andre angaar visse Udsnit af Røde Kors' Virksomhed, saasom Penge- eller Pakkeforsendelser, Dødsattester eller Telegrammer.

De 16 Kartotheker omfatter ialt $3\frac{2}{5}$ Million Kort, og i nedenstaaende Oversigt er Tallet fordelt paa de 16 Grupper:

Russisk Kartothek	2,500,000 Kort	
Litauisk	20,000	—
Civildanger	42,000	—
Pengeforsendelser	5,000	—
Pakkeforsendelser (dette Kartothek er overgaaet til Pakkeforsendelsesafdelingen, men medtages her for Oversigtens Skyld)	450,000	—
Tysk-Østrig-Ungarsk	377,000	—
Vestfronten	530	—
Rumænien	2,700	—
Polen	1,425	—
Tyrkiet	1,100	—
Amerika (Virksomheden vedrørende Amerika er i 1918 vokset ret betydeligt)	87	—
Italien	33	—
Dødsattester (fra April 1916 til 1. Januar 1918)	1,860	—
Penge-Videreforsendelsen	12,100	—
Breve-	351	—
Telegram-Afdelingen	455	—
ialt	3,414,641 Kort	

De fleste af de 16 Kartotheker er kun smaa (flere er oprettede længe efter Virksomhedens Begyndelse), men den russiske Afdeling omfatter omkring $2\frac{1}{2}$ Million Kort. Efter Størrelse kommer derefter Kartotheket for Pakkeafdelingen (450,000 Kort) og det tysk-østrig-ungarske Kartothek (377,000 Kort). Endvidere Penge-Videreforsendelsers Kartothek (12,100 Kort) og Pengeforsendelsers Kartothek (5000 Kort), hvis Størrelser belyser en ret betydelig Side af Røde Kors' Virksomhed paa dette Omraade.

De sidstnævnte 2 Kartotheker repræsenterer hver sin Side af »Røde Kors«s Virksomhed. Pengeforsendelseskartotheket er et Register over Fanger, mellem hvilke de Pengemidler, der ved privat Godgørehed er stillet til Afdelingens Raadighed, fordeles. Det kan ogsaa være Udtryk for Foreningens Medvirken til at fremsende Penge til Fanger, hvis Forsyning med Lompepenge Privatpersoner har paataget sig. Pengevidereforsendelsen er, som Navnet da ogsaa antyder, en Virksomhed af en noget anden Art. Det drejer sig her om Videreforsendelse af de Pengeunderstøttelser, der fra Slægtninge, Venner eller Principaler i det ene krigsførende Land sendes til Fanger i det andet. Kartotheket rummer ca. 12,100 Kort, men det er af forholdsvis ny Dato, idet det først indrettedes, da Virksomheden havde vokset sig saa stor, at et Kartothek var uundgaeligt nødvendigt. I Aaret 1917 videreforsendtes fra Røde Kors 7700 Pengeforsendelser til et samlet Beløb af ca. 175,000 Kroner. Ved hver Pengeforsendelse blev fra Kassen sendt Meddelelse baade til Afsenderen og til Adressaten, det sidste Brev med Kvitteringsblanket til Udfyldning. Korrespondancen vedrørende disse Pengeforsendelser andrager i Aaret 1917 ca. 16,000 Breve, hvortil kommer ca. 3600 Kvitte-

ringer. Kontorchef Saxild i Privatbanken har paa denne Banks Vegne ledet det betydelige Arbejde med Pengenes Forsendelse, Omdressering, Tilbagekaldelse o. s. v.

Foruden Breve og Penge sender Afdelingen et ikke ringe Antal Telegrammer. I Maanederne Juni—December 1917 sendtes saaledes fra den russiske Afdeling 965 Telegrammer til Rusland og 882 til Tyskland. Denne Afdelings Telegramkorrespondance beløb sig saaledes til op mod 3200 Telegrammer aarlig eller over 10 Telegrammer om Dagen. I den tyske Afdeling modtoges i samme Aar ca. 600 Telegrammer, og der afsendtes ca. 875 Telegrammer.

Deutscher Sonderausschuss für Kriegsgefangenenhilfe sendte ca. 100,000 Kort til Fanger, og yderligere er sendt ca. 2100 religiøse Smaaskrifter. Fra den tyske Fangelisteafdeling er sendt ca. 11,000 Breve med Oplysning om Fangers Opholdssted i Fangeleire til de paagældende Slægtninger. Det skal endelig anføres, at ogsaa til Østasien (Tientsin og Tokio) har Røde Kors udstrakt sin Virksomhed, idet det derfra i Aaret 1917 har modtaget ca. 1100 Breve og afsendt dertil ca. 200.

Den af Krigsfangeafdelingen udfoldede Virksomhed bestredes oprindelig udelukkende ved velvillig Medvirken af interesserede Personer, men efterhaanden som Virksomheden udvidedes, viste det sig nødvendigt at indrette den paa mere forretningsmæssig Maade. Fra Virksomheden blev oprettet og til 1. Marts 1918 har der ialt under Røde Kors Christiansborg Afdeling været beskæftiget 635 Personer, nemlig 468 Damer og 167 Herrer, og omkring den 1. Marts 1918 var Antallet 339 Personer, hvoraf 261 Damer og 78 Herrer, dels beskæftigede ved Arbejde i Kontorerne paa Christiansborg, dels ved Hjemmearbejde. Adskillige af Medarbejderne tilhører fremmede Nationer; blandt de ovennævnte 635 Medarbejdere findes Personer af norsk, finsk, tysk, østrig-ungarsk, czekisk, russisk, polsk, litauisk, lettisk, hollandsk, fransk, engelsk og rumænsk Nationalitet. Yderligere har det ikke sjælden været nødvendigt til Behandling af Breve, skrevne paa andre Sprog, saasom serbisk, tyrkisk, arabisk, eller paa specielle Dialekter, at søge Bistand hos særlig sagkyndige Sprogmand, hvilken Bistand altid beredvilligt er bleven ydet. Man har i saa Henseende modtaget Bistand bl. a. af Prof. Vilhelm Thomsen, Bibliothekar Fischer, Prof. Sandfeld Jensen, Prof. Holger Pedersen og Prof. Østrup.

I Tiden 1. April—31. December 1917 er der fra det russiske Røde Kors i Petrograd modtaget Lister over 30,994 Tyskere i Rusland.

For samme Tidsrum er modtaget Oplysninger om 1929 døde blandt de tyske Krigsfanger i Rusland. Som Dødsaaarsager angaves Lungetuberkulose 152, Saar 141, Tyfus 119, Plettyfus 190, Skørbug 99, Lungebetændelse 158, Hjertesygdom 62, Kolera 2, Dysenteri 48, Selvmord 31, forskellige Sygdomme 373, uden Angivelse af Dødsaaarsag 554.

I samme Tidsrum (1. April—31. December 1917) er modtaget Lister over 383,642 Russere i Tyskland.

Ligeledes er modtaget Oplysning om 82,217 Dødsfald blandt russiske Fanger i Tyskland. Dødsaaarsag er ikke angivet her.

12. April 1921 føjes til denne Beretning: Endnu i Aarene 1918 og 1919 var Virksomheden, om end aftagende, dog ret betydelig. Fra Sommeren

1920 har Afdelingen væsentlig kun været opretholdt af Hensyn til Reklamationer angaaende Pengeforsendelser.

De førnævnte Meddelelser omhandler ikke nærmere de i Aarene 1915 og 1916 ved Krigsfangeafdelingens Foranstaltning foretagne Delegationsrejser til Krigsfangelejre i Rusland, Tyskland og Østrig, hvorved bemærkes, at Udgifterne ved disse Rejser til Dels er afholdt af de paagældende Lande. De senere Delegationer er udsendte ved Centralbureauets Foranstaltning.

Som Statstilskud til Krigsfangeafdelingens Virksomhed er ialt oppebaaret ca. 210,700 Kr., hvorhos man i Gaver og Refusioner, til Dels fra Udlandet, har modtaget ca. 20,000 Kr.

En Vurdering i Penge af Afdelingens Virksomhed er, som det vil forstaas, meget vanskelig. Mulig kunde der opstilles følgende Beregning, der dog kun gælder med alt Forbehold: 15 Aar à 250 Dage gennemsnitlig 200 Medarbejdere à 4 Timer daglig: $5 \times 250 \times 200 \times 4$ Timer = ca. 1,000,000 Timer, Regnes gennemsnitlig 1 Kr. 50 Øre pr. Time faas $1\frac{1}{2}$ Million Kroner, hvortil kommer Udgiften til, respektive Værdien af Lokale (i flere Aar havde Afdelingen gratis Lokale), Brændsel, Belysning, Skrivematerialer, Trykning m. v., Beløbet herfor antages at kunne ansættes til ca. 100,000 Kr.

D. R. K.' skriver:

Pakke-
kontor.

I denne Oversigt har vi nøje skelnet mellem, hvad der er ydet Krigsfangerne i Krigsaarene, og hvad der efter Krigen af Gaver er ydet Nødlidende i de krigshærgede Lande.

A. Krigsfanger.

Forsendelser af Levnedsmidler og Gavepakker til Krigsfanger er fra Februar 1917, fra hvilket Tidspunkt vor Afdeling oprettedes, og indtil 31. December 1919 sket paa den Maade, at de kollektive Forsendelser er ekspederet fra Forsendelsesafdelingens Hovedkontor paa Raadhuspladsen 2, medens Forsendelsen af enkelte Pakker er foregaaet gennem vor Afdelings Pakkekontor i Hyskenstræde.

a. Kollektive Forsendelser.

For alle de kollektive Forsendelsers Vedkommende, der er ekspederet af Dansk Røde Kors til Krigsfanger i Udlandet, er alle Udgifter til Indkøb, Assurance, Pladsleje m. m. betalt af de respektive Lande, saaledes at Danmark ingen direkte Udgifter har haft hertil.

b. Enkelte Forsendelser.

Der er gennem Pakkekontoret i Hyskenstræde pr. Post afsendt under Krigen til Krigsfanger ca. 700,000 Gavepakker à ca. 5 kg.

For disse Pakkers Vedkommende maa Størsteparten (antagelig ca. 400,000) siges at være ydet som Gaver fra Danmark, idet en stor Del af Landets Indvaanere har haft en eller flere Krigsfanger at sende Gaver til; Resten af ovennævnte Gavepakker er indkøbt her i Landet hos Eksportfirmaer af de respektive Landes Repræsentanter her i Byen og ekspederet gennem vor Afdeling.

Vi vil anslaa, at Pakkernes gennemsnitlige Værdi var ca. 15 Kr. pr. Stk.

Til Afholdelse af Administrationsudgifterne m. m. for disse to Kontorer er der gennem Justitsministeriet af Statens Midler blevet udbetalt os i Aarene 1917—20 incl. ialt 80,000 Kr., hvilket Beløb hovedsageligt er gaaet til Dækning af Udgifterne i Pakkeafdelingen i Hyskenstræde, da Administrationen m. m. af Kontoret paa Raadhuspladsen er bekostet af Aktieselskabet De forenede Bryggerier. Værdien af Administrationen, Kontorhold m. m. kan ansættes til ca. 70,000 Kr.

B. Nødlidende i de krigshærgede Lande.

I Eftersommeren 1919 paabegyndtes der Forsendelse saavel kollektivt som af enkelte Gavepakker til Nødlidende i de krigshærgede Lande.

a. Kollektive Forsendelser.

Indtil Udgangen af 1920 er der gennem Røde Kors' Forsendelsesafdeling ekspederet ca. 250 Waggoner — ca. 3,000,000 kg Levnedsmidler til Uddeling i det nødlidende Europa, hovedsagelig Wien.

Vi hidsætter følgende Tal, der giver et Billede af, hvilke Komitéer der hovedsagelig har indsamlet og afsendt de forannævnte Levnedsmidler gennem Røde Kors, idet det skal bemærkes, at Tallene er afrundede, og de anførte Beløb den omtrentlige Assurancesum, der er tegnet for de paagældende Partier.

I de Tal der er opført under Røde Kors' Forsendelsesafdeling, er indbefattet Gaver afsendt af os fra en Del mindre Komitéer, som ikke var anført paa den Fortegnelse af 30. Marts som udsendtes, og som saaledes ikke oplyses paa anden Maade.

	V æ g t ca. kg	V æ r d i ca. Kr.
Centralmissionen	45,000	50,000
Husmoderringen	36,000	53,000
Frk. Lütken	55,000	100,000
Odd Fellow Ordenen	60,000	100,000
De samvirkende Fagforbund	325,000	330,000
De samvirkende Landboforeninger og Kartoffel- dyrkerforeningen	1,265,000	360,000
Kollegahjælpen	655,000	600,000
Dansk Røde Kors' Forsendelsesafdeling	460,000	700,000
ialt	2,901,000	2,293,000

Foruden de Beløb, der er medgaaet til Indkøb af ovennævnte Varer, er der ogsaa betalt Assurance m. m. samt delvis Fragt for Sendingerne, hvilket vi vil anslaa til ca. 500 Kr. pr. Waggon, dette giver for ca. 250 Waggoner ca. 125,000 Kr.

b. Enkelte Gavepakker.

I Tidsrummet September 1919 til December 1920 inkl. er der gennem vor Afdeling afsendt ca. 200,000 Gavepakker à ca. 5 kg = ca. 1 Million kg. Man kan regne med en gennemsnitlig Værdi af disse Pakker af ca. 20 Kr. pr. Stk., altsaa ialt et Beløb paa ca. 4 Mill. Kr.

Udgifterne til Lønninger, Kørsel, Porto m. m. ved vort nuværende Kontor i Lille Kirkestræde afholdes alle af det Gebyr, der opkræves for Pakkerne; heri er ogsaa Portoen for Pakkerne inkluderet. Disse Udgifter har i Tidsrummet September 1919 til December 1920 inkl. andraget ca. 275,000 Kr., hvilket Beløb altsaa ogsaa maa tages med som ydet af Danmark. Værdien af den af Aktieselskabet De forenede Bryggerier ydede gratis Assistance til Administration, Kontorhold m. m. kan mindst ansættes til ca. 25,000 Kr.

Der maa altsaa tages følgende omtrentlige Tal i Betragtning ved Beregningen af, hvad Danmark har ydet overfor Krigsfanger og Nødlidende i de krigshærgede Lande gennem Dansk Røde Kors' Forsendelsesafdeling:

1) Ca. 400,000 Gavepakker til Krigsfanger à ca. 15 Kr. pr. Stk.	6,000,000 Kr.
2) Administrationsudgifter 1917—20 inkl. ved Forsendelsesafdelingens Virksomhed for Krigsfanger	150,000 —
3) Ca. 250 Waggoner = ca. 3 Mill. kg Lednedsmidler sendt i 1919—20 til Uddeling blandt Nødlidende i de krigshærgede Lande	2,300,000 —
4) Fragt, Assurance m. m. af disse ca. 250 Waggoner	125,000 —
5) Ca. 200,000 Gavepakker = 1 Mill. kg sendt fra private i Danmark til Bekendte og Nødlidende i Centraleuropa	4,000,000 —
6) Udgifter til Administration, Kontorhold, Kørsel, Porto m. m. ved Ekspeditionen af disse Pakker ca.	300,000 —
	12,875,000 Kr.

D. R. K.' meddeler:

Centralbureau.

1. En af de første Opgaver, der tilfaldt Centralbureauet, var den Opgave at fordele et større Parti Medicin og Medikamenter til tyske og østrig-ungarske Krigsfanger i Rusland og Sibirien. Henvendelsen skete fra Zentralkomité der deutschen Vereine der Roten Kreuze in Berlin, der under en meget smigrende Omtale af, hvad Centralbureauet ved tidligere Fordelinger af Medicin havde udrettet for det tyske Røde Kors, anmodede Kontoret om, paa Grund af den store Trang der var for Medikamenter og Forbindstoffer i Fangelejrene i Rusland, at overtage en anden saadan Sending. Centralbureauet skulde tillige drage Omsorg for Forsendelsen fra Tyskland til Rusland og sørge for de nødvendige Gennemførelsestilladelser gennem Danmark og Sverige. Tysk Røde Kors ønskede, at denne Fordeling saavidt muligt fandt Sted ved samme Læger som foregaaende Fordeling, nemlig ved Lægerne Krebs, Osier og Martiny; men hvis disse ikke kunde stilles til Disposition, ønskede man, at andre danske Læger overtog Fordelingen. Det drejede sig ialt om 55 Kasser med Lægemidler og Lægeinstrumenter og om 50 Kasser med Forbindstoffer. Tysk Røde Kors havde oprindelig bedt dansk Røde Kors om saavidt muligt i Danmark at skaffe de nødvendige Forbindstoffer tilveje, men denne Anmodning var man ikke istand til at efterkomme, og det lykkedes da ogsaa tysk Røde Kors at faa disse Forbindstoffer tilvejebragte i Tyskland. Medens det naturligvis ikke var nogen Vanskelighed

ved at skaffe de nødvendige Gennemførelstilladelser gennem Danmark og Sverige, viste det sig ret vanskeligt at komme til en Forstaaelse med Rusland; navnlig forlangte Rusland, at man til Opfyldelse af Gensidighedsprincippet fra Danmark skulde sende en Læge til Tyskland og en til Østrig-Ungarn for at inspicere derværende Krigsfangelazaretter. Denne Betingelse gik Tyskland uden Indvending ind paa, men alligevel havde man fra russisk Side mange Betænkeligheder ved Indførslen af Medikamenterne. Sandsynligvis paa Grund af at man befrygtede, at de skulde indeholde Giftstoffer eller Sprængstoffer. Forhandlingerne desangaaende trak stærkt i Langdrag, indtil man tilsidst enedes om, at dansk Røde Kors skulde anstille en Prøve af Kasserne og derefter forsyne disse Kasser med det danske Røde Kors Segl. Denne Undersøgelse blev foretaget af Statens Seruminstitut, der var færdig med Undersøgelsen den 8. Oktober 1917. Til den omtalte Inspicering af Fangelazaretter i Tyskland valgtes Læge Holger Forchhammer, og til Inspicering i Østrig Dr. med. Neermann. Fordelingen af Medicinen i Rusland overdroges til Læge Sophus Otto Beyerholm.

Læge Beyerholm afrejste den 5. November 1917 med Medikamenter til Rusland. Lægerne Forchhammer og Neermann afrejste den 8. November henholdsvis til Tyskland og Østrig. Fordelingen af Medikamenterne i Rusland skulde foregaa efter følgende Grundsætninger:

Lægemedlerne og Forbindstofferne var bestemt til Krigs- og Civilfanger af tysk, østrig-ungarsk, tyrkisk og bulgarsk Nationalitet. Afgivelsen skulde finde Sted til tyske eller østrig-ungarske Læger og i paa kommende Tilfælde til den ældste Læge; hvis dette ikke lod sig gøre, kunde de overgives til tillidsværdige russiske Læger eller til dannede Lægfolk blandt Fangerne. Ved Uddelingen skulde der særlig tages Hensyn til Trangen paa den paagældende Plads. Iøvrigt overlodes Fordelingen af Medikamenterne til den danske Læges Skøn, ligesom han bestemte, hvilke Distrikter der skulde herejses. Læge Beyerholm ankom den 22. November til Petrograd. Medicinen blev i Forhold til Fangerne Mængde delt i 3 Dele, hvoraf der oprettedes Depot i Omsk, Moskva og Rostoff. Det danske Gesandtskabs Afdeling B i Petrograd havde Apotheker i Omsk, og Medicinen kunde fra Afdeling B befordres af en af de danske Gesandtskabsdelegerede. Ligeledes sorterede et Moskva-Depot under Legationen, og Læge Beyerholm rejste derfor over Moskva og afgav den paagældende Medicinmængde til Depotet der, hvorefter han rejste videre til Rostoff for at berejse Lejrene i Don-Distriktet. Til hvert af disse Hoveddepoter blev afgivet 33 Kasser. De resterende 6 Kasser blev fordelt paa følgende Maade: En Kasse med Medicin og en Kasse med Forbindsager til Dr. Erik Jensen. Disse blev uddelt paa Stationerne langs Banelinien Svanka—Kandelaksia. En Kasse med Medicin og en Kasse med Forbindsager til Dr. Rydberg, Delegeret for svensk Røde Kors, der rejste til Lejren Buj. En Kasse med Medicin og en Kasse med Forbindsager til Dr. Anthon Pedersen til Uddeling paa hans Rejse i Omegnen af Petrograd og Moskva. Det viste sig, at de Mængder af forskellige Medikamenter og Arten deraf, der var udvalgt, ganske godt svarede til det forhaandenværende Behov. Læge Beyerholm vendte tilbage fra sin Rejse i Januar Maaned 1918 og aflagde den fornødne Rap-

port, der naturligvis straks tilstilledes det tyske Røde Kors, som syntes meget taknemligt.

2. I Løbet af Aaret 1917 rejste der sig fra begge de stridsførende Parter Side Ønsket om i saa stor Udstrækning som muligt at rapatriere syge og invalide Krigsfanger, og man blev fra østrigsk og russisk Side enige om med det danske Røde Kors Assistance at oprette i hvert Land en Kommission bestaaende af en neutral Læge, en Læge fra Interneringslandet og en Søster fra de Krigsfangnes Fædreland. Til dette Hverv udset fra dansk Side udset de to Læger Marner (Rusland) og Cloos (Østrig). Denne Udvekslingsplan havde oprindelig et videre Omfang, idet den skulde omfatte andre krigsførende Nationer i Henhold til Aftaler truffet paa Konferencen i Stockholm, og hans kongelige Højhed Prins Carl af Sverige havde i den Anledning henvendt sig til Dansk Røde Kors, for af dette at erholde 2 danske Læger, og man havde til dette Hverv udset Lægerne Marner og Cloos. Da denne Plan imidlertid ikke kom til Udførelse, og da Forhandlingerne mellem Østrig-Ungarn og Rusland i Mellemtiden var afsluttet uden Sveriges Mellemkomst, og disse Lande havde henvendt sig til dansk Røde Kors om at foretage det fornødne til nævnte Kommissioners Udsendelse, saa benyttede man nu Lægerne Cloos og Marner til dette Hverv. Som ovenfor omtalt skulde Lægerne ledsages af en Søster fra Fangernes Fødeland, og til at ledsage Dr. Marner foreslog Østrig Fru Anderine Huszar, medens Rusland foreslog Fru Sziemkiewitz. Dr. Cloos afrejste en af de første Dage af August 1917 til Wien, medens Dr. Marner og Søster Huszar allerede var afrejst den 27. Juli til Petrograd. Marner-Huszar Delegationen arbejdede saavel i Petrograd som i Moskva, medens Cloos-Sziemkiewitz Delegationen arbejdede i Wien, og Resultatet af deres Bestræbelser var, at der fandt betydelige Udvekslinger Sted af invalide og syge, navnlig tuberkuløse Fanger. Baade Søster Huszar og Søster Sziemkiewitz kunde afsende Beretninger og gjorde flittigt Brug af denne Ret. Desuden havde begge Søstrene Ret til at besøge og inspicere Lejre. Dr. Marner havde kun bundet sig til Oktober Maaned, og man valgte da Dr. Gjellerup til hans Efterfølger, men kort efter dennes Ankomst til Petrograd overgik han til den danske Legations Tjeneste, og han erstattedes da af Dr. Anthon Pedersen. Dr. Cloos rejste hjem midt i November Maaned 1917 og blev ikke erstattet af nogen Efterfølger. Søster Sziemkiewitz synes derefter at have fortsat Arbejdet i Østrig med megen Opofrelse, hvorved hun paadrog sig en Brystsygdom, som hun maatte søge Helbredelse for i Schweiz.

Efter Konferencen i København i Oktober—November 1917, paa hvilken det blev vedtaget at afsende mobile Kommissioner til de forskellige Lande, betragtedes Delegationen Anthon Pedersen-Huszar som en saadan mobil Kommission, men i Begyndelsen af 1918 kom Mme Huszar til Skade ved et Fald, og hun blev derfor foreløbig afbrudt i sit Arbejde. Kommissionens Arbejde i Rusland afsluttedes endeligt den 1. Maj 1918. Efter Afslutningen af Konferencen i København Oktober—November 1917 ønskedes det fra tysk Side, at man snarest muligt tog fat paa at udsende mobile Kommissioner til det russiske Rige, navnlig Sibirien, og Centralbureauet traf derfor Aftale med Lægerne Jensen og Drucker om at paatage sig en saadan Rejse. Anmodningen om Udsendelse af denne

Kommission var med Bemyndigelse fra det tyske Krigsministerium kommet fra den tyske Delegation, som dengang opholdt sig i Petrograd. Lægerne Drucker og Jensen skulde berejse Sibirien. De opholdt sig dengang i Petrograd og havde begge gjort Tjeneste ved den danske Ambulance. Man ønskede iøvrigt fra tysk Side, at dansk Røde Kors afsendte flere saadanne Kommissioner. Lægernes Assistance vilde jo sandsynligvis ikke dreje sig om Udtagelse af visse Kategorier af Krigsfanger, men Hjemsendelse af dem alle, og Lægerne vilde som Følge deraf maaske ikke komme til at arbejde i Kommissioner, men man vilde fra tysk Side sætte Pris paa disse Lægers Medvirken i deres egentlige Kald. Men endnu den 9. April var de nævnte Læger paa Grund af de stadig mere forvirrede Forhold endnu ikke afrejst fra Petrograd, hvor de var beskæftiget med Udvekslingen af Krigsfanger sammen med Dr. Anthon Pedersen. Alle tre Læger rejste hjem til Danmark fra Petrograd i Løbet af Maj Maaned. Fra tysk Side holdt man dog stadig paa, at der skulde sendes 2 nye Kommissioner til Rusland, og den 13. Maj anmodede Centralbureauet Krigsministeriet om, at Reservelæge Krogsgaard, der havde forpligtet sig til at gøre Tjeneste til Oktober 1918, maatte stilles til Disposition for at arbejde i en af de mobile Lægekommisssoner, der skulde arbejde i Rusland. Dr. Krogsgaard var den eneste Læge, man indtil da havde kunnet bevæge til at overtage det omhandlede Hverv. Senere lykkedes det dog at engagere Reservelæge i Marinen Ostenfeldt og at opnaa den nødvendige Tilladelse fra Marineministeriet. Den 20. Maj 1918 afrejste saa Lægerne Krogsgaard og Ostenfeldt over Berlin for at indtræde i de mobile Lægekommisssoner, og de ledsagedes af Cand. pharm. Benzou, der skulde være dem behjælpelig med Medicinfordelingen og eventuelt afløse Dr. Beyerholm i dennes Tjeneste for at muliggøre, at der til de af Tyskland ønskede mobile Lægekommisssoner anvendtes yderligere 4 af de danske Læger, der opholdt sig i Petrograd. Denne sidste Plan kom ikke til Udførelse, idet som ovenfor omtalt Lægerne Drucker, Jensen og Pedersen vendte hjem i Maj Maaned, og Dr. Bauer fuldførte sit Arbejde paa egen Haand.

Den 9. Januar 1918 anmodede det tyske Krigsministerium dansk Røde Kors om at sende 2 danske Læger til Udtagelse af Fanger i Rumænien snarest mulig. Rejsen skulde højst vare 3—4 Uger. Omkostningerne blev betalt af Tyskland. Fra Krigsministeriet erholdt man Tilladelse til at anvende Overlæge A. Brønnum ved Garnisons Sygehus i København i dette Øjemed, og til hans Ledsager valgtes Amtslæge i Roskilde, N. C. Ramm. Lægerne afrejste fra København den 20. Januar over Gedser—Warnemünde.

Den 7. Januar modtog man en Anmodning fra den tyrkiske Halvmaane om at søge at hjælpe de tyrkiske Krigsfanger ved at sende en Delegation fra dansk Røde Kors, der skulde besøge de tyrkiske Krigsfangeleje i Rusland, særlig i Kaukasus. Delegationen skulde navnlig søge Oplysninger om Krigsfangerne og anvise den tyrkiske Halvmaane, hvorledes de bedst kunde hjælpes. Den tyrkiske Regering var beredt til som Gengæld at indrømme en Delegation fra dansk Røde Kors Tilladelse til at besøge alle de russiske Krigsfanger, som befandt sig i Tyrkiet, og

som ikke arbejdede paa Værfter, hvor der stod militære Interesser paa Spil.

Efter at dansk Røde Kors havde paataget sig dette Hverv, og de fornødne Forhandlinger havde fundet Sted, valgte man til at besøge Krigsfangelejre i Tyrkiet Hr. Kommandør Franz Gotschalck ledsaget af Læge Camillo Martiny og til at besøge de tyrkiske Krigsfangelejre i Kaukasus Hr. Kammerjunker Frederik Castenskiold-Benzon ledsaget af Læge Peder Lersey. Delegationen Gotschalck-Martiny afrejste den 4. November 1917 fra København, medens Delegationen Castenskiold-Benzon-Lersey afrejste den 8. samme Maaned. Medens Delegationen til Tyrkiet, der navnlig besøgte Fangelejre i Lilleasien forholdsvis hurtigt kunde fuldføre sit Arbejde, blev Delegationen til Kaukasus i lang Tid opholdt i Petrograd og Moskva paa Grund af Transportvanskeligheder, og dens Hverv var i det hele taget forbundet med mange Besværligheder.

For at støtte dansk Røde Kors' Virksomhed i Udlandet oprettedes der i Sommeren 1916 et dansk Røde Kors Kontor i Petrograd. Efter at dette havde vist sig at arbejde paa en tilfredsstillende Maade ikke alene til Gavn for Krigsfangernes Interesser i Rusland, men ogsaa for Fanger af russisk Nationalitet i Tyskland og Østrig-Ungarn, mente dansk Røde Kors at maatte efterkomme den russiske Regerings Ønske om at oprette lignende Kontorer i Berlin og Wien, og man erholdt i Begyndelsen af 1917 den tyske og østrig-ungarske Regerings Samtykke. Man oprettede derfor i Februar og Marts 1917 Kontorer i Berlin og Wien, som arbejdede henholdsvis til Oktober 1919 og Juli 1920. I Løbet af 1918 blev man nødt til at forlægge Hovedvirksomheden i Rusland til Moskva, medens Kontoret i Petrograd fik et mindre omfattende Virkefelt. I 1918—19 opretholdtes et Kontor i Kiew paa Grund af de store Vanskeligheder ved Rapatriering af Fanger fra Rusland og ved Ernæringsforholdene. Endvidere oprettedes i Foraaret 1918 et Kontor i Paris, som eksisterede til Juli 1920, medens derimod Planen om Oprettelse af et Kontor i London ikke kom til Udførelse. Kontorerne har fungeret som Støtte for de Delegationer, der udsendtes af dansk Røde Kors samt har iøvrigt udført alle de specielle Opgaver, som Røde Kors Centralbureau overdrog dem.

Som det fremgaar af det foranstaaende har Udvekslingen af Fanger ikke alene været foretaget ved Hjælp af de faste Kontorer, men tillige ved Hjælp af udsendte Delegationer og Kommissioner. I den Tid dansk Røde Kors har arbejdet, har det beskæftiget sig med Udvekslingen af saa godt som alle Nationaliteter, men dets Virksomhed i den Henseende har været henvist til Verdenskrigens Østfront.

Medens der ikke i de andre Lande har været Anledning til at tage civile Institutioner under Beskyttelse af dansk Røde Kors, har dette i udstraks Grad fundet Sted i Rusland, særlig ved Moskvakontorets Hjælp, og efterhaanden som Rusland trak sig ud af Verdenskrigen, gik dansk Røde Kors' Virksomhed, der oprindelig kun var tænkt som Støtte for Krigsfangerne, over til at blive af mere og mere humanitær Art i Almindelighed. Man paabegyndte i saa vid Maalestok, som Forholdene tillod det, at fordele Levnedsmidler fra Danmark til Petrograd, Pengene

hertil hidrørte fra velhavende Russere i København og Petrograd, og Varerne medtoges af Kurerer, der afsendtes fra København. I Moskva arbejdede dansk Røde Kors navnlig med det Formaal at forsyne de talrige Udlændinge i Fængslerne med Levnedsmidler, samtidig med at man naturligvis gjorde alt for at hjælpe de danske. Hjemsendelsen af disse saavel som af en stor Del Udlændinge foregik ved Intervention af det Røde Kors og ved dettes direkte Hjælp. Dette Hjelpearbejde afsluttedes først ved Udgangen af December 1920.

Finansbureauet oplyser, at der til Finansbureauets Udgifter ved Dansk Røde Kors' Kontorer i Udlandet er medgaaet et Beløb af ca. 500,000 Kr. D. R. K.
Finansbureau.

Hertil maa imidlertid regnes, at Udgifterne ved det i 1916 her oprettede Delegationsbureau og senere Finansbureau, saavel Kontor, Personale, Belysning og Varme sikkert kan anslaaes til et Beløb paa mindst 25,000 Kr.

Endelig ønsker Finansbureauet at oplyse, at Lederne af Kontorerne i Berlin, Wien og Paris d'Herrer Oberstløjtnant Ramm, Oberstløjtnant Fock og Kaptajn Hage ligesom Konsul Erik Henius ikke have oppebaaret Vederlag af Dansk Røde Kors.

Sammen med Sønderjydsk Fond optog Dansk Røde Kors Opgaven i Sønderjylland at faa indrettet en Skole og et Hospital for Krigsinvaliderne. Til denne Opgave, som nærmere omtales i Sønderjydsk Fonds Beretning, bidrog Dansk Røde Kors med 50,000 Kr. Krigsinvalideskolen.

I Pengeværdi kan Hjælpen maaske opgøres saaledes:

Den danske Stat	Kroner
Lazaretlejrene 15,263,263 heraf refunderet 4,752,023	ca. 10,511,240
Nansens Krigsfangehjælp 8750 £ a 21,00	- 180,000
Sønderjydske Krigsfangers Hjemsendelse	1,225,860
Statens Tilskud til Børnerejserne	- 375,500
Statens Bidrag til forskellige Røde Kors Kontorer	1,304,043
Udenlandske Børns Ophold her i Landet i Tilslutning til Børnerejserne	- 11,125,000
At overføre	ca. 24,721,643

	Kroner
Overført ca.	24,721,643
Børn, hvis Rejser er betalte af Plejehjemmene og hvis Ophold har strakt sig over mere end 2 ¹ / ₂	
Maaned	- 1,500,000
Centralmissionen	- 789,145
Danaktion	- 117,302
Dansk Hjelpeambulancekomité	- 269,600
Dansk Hjelpekomité for Det Polske Røde Kors..	- 600,000
Dansk Sygepleje Raad.....	- 5,000
De samvirkende danske Landboforeninger og Dansk Kartoffeldyrkerforening	- 448,750
Finlands Ambulancen	- 70,500
Fisketoget	- 200,000
Hjælp til Ungarn	- 1,600
Horserødlejren (Flensborgbørn)	- 39,000
Husmoderringen	- 200,000
Indsamlingen til faldne Nordslesvigeres Efterladte	- 587,500
K. F. U. M.	- 200,000
Kollegahjælpen	- 1,500,000
L. Y. M.	- 100,800
Medicin til Hospitaler i Wien	- 17,881
Odd Fellows	- 308,085
Sygeplejerskernes Indsamling	- 113,116
Tyske Børns Ferieophold	- 618,000
Sønderjydsk Fond	- 7,540,000
D.R.K.' Krigsfangeafdeling frivillig Hjælp o. a. Ud. gifter	- 1,600,000
anden frivillig Hjælp, Rejser o. s. v.	- 500,000
D.R.K.' Forsendelsesafdeling	- 11,200,000
D.R.K.' Finansbureau	- 25,000
D.R.K.' Bidrag til Krigsinvalideskolen	- 50,000
Forskellige Indsamlingers Kassebeholdninger (sær- lig Sønderjydsk Fond), so mefter Beretningens Afgivelse er eller vil komme de krigshærgede Lande tilgode	- 3,500,000
Ialt....	- 56,822,922

Man har prøvet at opstille regnskabsmæssigt en Beregning over det Beløb, hvortil de nævnte storstillede Hjelpevirk-

somheder kan udregnes, men støder da paa den betydelige Vanskelighed, at holde Tallene ude fra hinanden, i det mange af disse gaar igen i forskellige Regnskaber. Ovenstaaende gør derfor ikke Krav paa at være fuldkomment, men indeholder muligvis Fejl, som en mere indgaaende Betragtning kan oplyse, men vi tror at turde sige, at det Beløb, vi er naaede til, i nogen Maade vil svare til Virkeligheden, dog vil de fremkomne Tal ikke altid stemme med de Tal, som er opgivne i Specialberetningerne, da vi saa vidt muligt har fradraget de Summer, som ogsaa findes i andre Regnskaber, f. Eks. Røde Kors Pakkeafdeling, Sønderjyds Fond o. s. v.

Fra Danmark er der ydet Hjælp til de krigshærgede Lande til en Værdi, som rimeligvis overstiger det kalkulatriske opstillede Beløb af ca. 57 Mill. Kr., og denne Beregning angaar kun for en meget ringe Del Aaret 1921, i hvilket Aar en meget stor Hjælp ogsaa er ydet her fra Landet til de mange nødlidende i Europa, særlig gennem vort Pakkekontor.

At man ved Siden af den ydede Hjælp og Gæstfrihed ikke har glemt de mere aandelige Interesser er f. Eks. Indsamlingen til Rheinskatedralen et smukt Eksempel paa, ligesom de Indsamlinger, som har været foretaget til Mindesmærker over de Soldater, som fandt deres Grav her i Landet, hvor de havde haabet at genvinde deres Helbred i de fortrinligt ledede Lejre i Hald og Horserød.

Dansk Røde Kors kan ikke slutte denne Beretning uden endnu en Gang at sige Tak for værdifuld Assistance ved denne Beretnings Udarbejdelse, og uden at udtale det Ønske, at Befolkningen maa faa Øjnene op for, at Dansk Røde Kors, som i de forløbne Aar efter bedste Evne har udført sine Pligter som Led i et internationalt Barmhjertighedsværk, ogsaa i Fredstid har sin Mission, som bl. a. er at forberede sig, saa det staar stærkt rustet overfor de Opgaver, som Fremtiden kan lægge paa dets Skuldre, og at være rede til at træde hjælpende til overfor den Nød og Sygdom, som altid findes og som Dansk Røde Kors anser det for en af sine fornemste Pligter at være med til at mildne og lindre.

